

Miért kell használhatatlant építeni?

(írásunk a 2. oldalon.)

Szeretném, ha megcéloznának

Az idegenforgalom fejlesztése során nem célszerű mindig csak a vagyonosabb külföldiek igényeihez igazodni és négy- meg ötszázalagos szállodákat építeni — mondották többen azon a múlt heti megbeszélésen, amelyet a kereskedelmi miniszter hívott össze független társadalmi szervezetek képviselői számára, hogy eszmecsere folytassanak a kereskedelem és az idegenforgalom fejlesztéséről.

Az egyik felszólaló, Szekeres József szerint az NSZK-beli középrétegek és kisebb keresetűek igény szintjét kellene célba venni a fejlesztéskor: sok takaros kisebb szállodára, panzióra lenne szükség.

Nagyon helyes. De ki „veszi célba” a hazai középrétegek és kisebb keresetűek igényeit? Más szóval: gondoskodik-e valaki arról, hogy olyan belső idegenforgalom is legyen, mely nekünk, nyomorult bennszülötteknek megadja azt az illúziót, hogy mi is itthon vagyunk? Nemcsak a vállalati és szakszervezeti üdülések (egyébként leépülő) rendszerében, vagyis mindenféle köztársaságok közepette, hanem időt, helyszínt, partnert szabadon megválasztva vehessen igénybe nyaralót, panziót, szállodát a magyar állampolgár — még akkor is, ha nem tartozik a legvagyonosabbak közé. Amíg ez nincs meg, amíg csak a kemény valutát hozó külföldi élvezi ezeket a szabadságokat, addig a kispénzű magyar úgy érezheti magát a hazájában, mint a gyarmatos lakója a nagy Fehér Szahib előtt. És ez már csak azért is egyre kínosabb, mivel az infláció folytán a nyugati üdülés mind kevésbé megfizethető.

Valamikor (nem is nagyon régen, a két világháború között) sok kis olcsó szálloda és panzió létezett nálunk. Amint sok kis olcsó étterem is. Ámbátor az a korszak távolról sem volt a szociális gondolat és az egyenlőség diadalának a kora, mégsem kellett nagykapitalistának lenni ahhoz, hogy ezeket az intézményeket igénybe vehesse valaki. Ma szinte egyéb sem létezik, mint első osztályú és osztályon felüli szálloda, és ha újabb nyílnak is kisebb panziók, azok is a pénzes nyugati vendéget csalogatják. Az éttermek is sorra alakulnak át első osztályúvá, a kisvendéglők megszűnnek vagy csaknem ugyanolyan drágák, mint a nagy éttermek.

Nyugaton nincs ez így. Ausztriában például a jó átlagkeresetű emberek bőven találhatnak színvonalas és kényelmes szállodákat, panziókat, nyaralókat, amelyek árait megerősítés nélkül meg tudják fizetni akár a legszebb helyeken is. A beutalásos rendszer ismeretlen: az állampolgár, a dolgozó nem potyajegyeket kap, nem is kötött feltételek közt érvényesíthető kiváltságokat, hanem — jó bért. Amit belátása szerint költ el, és amiből szabadon utazhat kül- és belföldön: állni tudja a ceheet.

Szeretném, ha engem, közepes keresetű kisembert is „célrétegnek” tekintene egy magyar idegenforgalom-fejlesztési program.

— 6

Ortega ordiba

Sajátos szempontok alapján bírálta Daniel Ortega nicaraguai államfő George Bush amerikai elnök látogatása Lengyelországban és Magyarországon azt mutatja, hogy az Egyesült Államokat nem érdeкли igazán Latin-Amerika.

Ortega a „Forradalom és demokrácia” elnevezésű nemzetközi tanácskozás hétfői megnyitóján mondott beszédet Managuában. A nicaraguai vezető egyebek között ezt a kérdést

tette fel: „Ha van éppen elég probléma Latin-Amerikában és a karibi térségben, akkor ugyan minek kell elmenni s megoldásokat keresni Lengyelország és Magyarország gondjaira?”

A nicaraguai államfő hangsúlyozta: mivel az Egyesült Államok továbbra sem akar változtatni elnyomó, neokoloniális gyakorlatán, a térség számos országának a fegyveres harcra kívül nincs más lehetősége a demokrácia kivívására.

Szövetkező falvak Baranyában I.

Az országban páratlan kezdeményezés

Interjú Wekler Ferenc meceknádasi tanácselnökkel, a Baranya megyei Faluszövetség elnökével

Június 22-én, hosszú előkészítő munka után megalakult a Baranya megyei Faluszövetség — mint ilyen, egyedülálló szervezatként az országban. Alapítói szerint a szövetség „teljesen demokratikus és működését önmaga határozza meg.” Életrehívása nem ment könnyen, hiszen a sztálinista pártállam „mindent felkaroló” és mindent bekebelező struktúrája többször is kísérletet tett arra, hogy ne engedjen „szabadon úszni” egy előbb-utóbb százazreket tömörítő szervezetet. Ezek a kísérletek azonban rendre kudarcba fulltak. Tegyük hozzá óvatosan: egyelőre.

Kétrészes interjúsorozatunkban első beszélgetőpartnerünk egy gyakorló államigazgatási szakember, dr. Wekler Ferenc tanácselnök, aki egyik ötletgazdája és lelkes menedzsere a faluszövetségnek.

A legjobbkat „kiemelték”

— A legnagyobb konkurenciát a faluszövetségnek a Hazafias Népfronton belül szerveződő Magyar Önkormányzatok Szövetsége jelentette — mondja Wekler Ferenc. — Ez a szövetség 1988. végén kezdett szerveződni, tipikusan „felülről”. Feladata Magyaror-

szág összes települése érdekeinek érvényesítése.

— Hogyan lehet egy szervezetbe tömöríteni olyanokat, akik — adott esetben — egymás rovására tudják csak érvényesíteni az érdekeiket?

— Ez volt vele az én gondom is, különben csatlakoztunk volna hozzájuk. Ehelyett összehívtam 10—12 tanácselnököt, akikkel egyetértettünk abban, hogy más úton kell elindulni. Sajnos ebből a tizenvalahány emberből éppen a legértelmesebbeket kiemelték és delegálták őket a Magyar Önkormányzati Szövetséget előkészítő bizottságba.

— Volt ebben valamiféle „szándékosság”?

— Ezt én nem állítom. Tény, hogy a sellyei tanácselnököt, aki szintén benne volt ebben a körben, még Horváth Lajos, korábbi megyei tanácselnök küldte fel, aztán ő húzta ki mellőlem a többieket, akikre még lehetett számítani.

— Önt nem hívták?

— Engem is hívtak, de nem mentem, mert nem érttem egyet vele. Nem vagyok ugyanis meggyőződve róla, hogy egy Budapest nagyságú város és Mecseknádasd tudja azonos szövetségben érvényesíteni az érdekeit. Ez még akkor sincs így, ha papírforma szerint egyenlő esélyei vannak, mondjuk egy-egy szavazattal rendelkezik mind a kettő. Akkora az eltérés létszámban, anyagi helyzetben és politikai súlyban, hogy ez nonszensz

lenne... A MÖSZ-nek egyébként Budapest a központja, s a fővároson kívül „tagja” Pécs, Debrecen, Szeged, más városok és községek, pillanatnyilag tudomásom szerint mintegy négymillió állampolgár képviselőjében. Az előbbiekből azonban ki lehet számítani a létszamarányokat. Hát ezért volt szükség egy önálló, csak a falvak érdekeit védő szövetség megalakítására.

— Szemben a városokkal?

— Nem ez azért nem azt jelenti. Igenis össze kell fogni a városokkal, bizonyos célok érdekében. Közös érdekeink, hogy az önkormányzatok valódi önkormányzatokká váljanak, általuk szabadon felhasználható anyagi eszközökkel. Közös célunk, hogy beleszólhassunk a különböző törvények, rendelkezések, sőt az Alkotmány kidolgozásába, amely alapvetően befolyásolja az önkormányzatok létét. De: ha elértük ezeket a célokat, vagy ezek mellett is, amikor például elosztási kérdésekről van szó, már alapvetően ellentétesek az érdekeink.

Még egy kísérlet

— Tehát lassan mindenki tudomásul vette, hogy valóban szüksége van egy önálló szervezetre a falvaknak?

— Nem egészen. Azt hiszem, Baranyából jövő sugallatra találták ki a Népfrontban, hogy a MÖSZ-ön belül létre kell hozni egy falusi tagozatot.

Ezzel a Belügyminisztérium egyetértett, de a HNF el volt foglalva a saját belső bajaival, így nem lett az egészről semmi. Mi továbbra is megyei szövetségben gondolkodtunk, nem akartunk foglalkozni országos problémák megoldásával, tevékenységünket megyei szintre szeretnénk korlátozni. A megyén belül előtérbe helyezni a községek érdekeit, a megyei elosztáson belül próbálunk többet kiharcolni és a megyei döntési rendszerbe beépülni. Kompenzálni ezzel valamelyest a városok nem jelentéktelen előnyét.

— Június 22-én megalakult tehát a Baranya megyei Faluszövetség, de ehhez a megyei apparátuson belül is meg kellett törniük bizonyos ellenállást...

— Sejttem, mire gondol. Én a kezdet kezdetén természetesnek vettem, hogy a megyei tanács épületében, a megyei tanács apparátusát felhasználva, mint megyei lakosnak jogomban áll előkészítő rendezvényt összehívni. Aztán kiderült, hogy mások nem így gondolják és kikerült bennünket a megyei tanácsról. Azóta azonban szerencsére változott a hozzáállás és a megyei tanácselnök egy elnöki értekezleten bejelentette, hogy elismeri a faluszövetséget és a tanácsülésre is meghívott fogunk kapni...

folytatás a 3. oldalon

Nyugdíjba a nyugdíjrendszerrel

A nyugellátások helyzete kritikussá vált Magyarországon. A még jelenleg is működő rendszer ugyanis arra a megfontolásra épült, hogy a járulékokból az ellátások biztonságga fizethetők. Ez addig igaz is, amíg az aktív lakosság lélekszáma és reáljödövelme növekszik, illetve a nyugdíjasok száma az aktív járulékfizetőknél kevésbé gyarapszik. Nálunk viszont éppen fordított a helyzet.

Az elmúlt 30 esztendőben sokat változtak a nyugdíjfelvétel feltételei. A legmarkánsabb differencia, hogy míg 1960-ban még 600 ezer nyugdíjas volt az országban, addig tavaly kis híján két és félmillió.

A bővülés persze nemcsak abból származott, hogy az életkor megnövekedett, hanem abból is, hogy a társadalombiztosítás lényegében ma már minden állampolgárra kiterjed, szemben a három évtizeddel ezelőttivel, amikor például a szövetkezeti tagok vagy a kisiparosok és kiskereskedők nem részesültek ilyen ellátásokban. Akárhogy is, a nyugdíjrendszer hamarosan fizetési nehézségekkel fog küzdeni, hacsak át nem alakítják egész rendszerét.

Tízmilliárdos hiány árnyéka

A szakemberek egybehangzó véleménye szerint a jelenlegi módszerek további alkalma-

zásával 1990-ben legalább tízmilliárd forint hiánnyal zárja majd az évet a nyugdíjbiztosítási rendszer. S ez a hiány a későbbiekben csak növekedhet. Mit lehet hát tenni, hogy ez ne következze be, azaz a nyugdíjasok minden hónapban pontosan megkapják a pénzüket, s ma is nehéz sorsukat még egy újabb, rajtuk kívülálló okokból származó baj ne tegye nehezebbé?

Kézfekvőnek tűnik, hogy meg kell emelni a nyugdíjjárulékokat, s eképpen fedezni a növekvő kiadásokat. Igen ám, de sem a lakosság, sem a vállalatok nem képesek több terhet elviselni. Már ma is minden 100 forintnyi bér után 43 + 10

forint a társadalombiztosítási járuléka (43-at fizetnek a vállalatok, 10-et a kereskedők). S ebből az 53 százalékból éppen 30 jut a nyugdíjra. A többit kellene fenntartani az egészségügyet, fizetni a gyest, a gyed-et, stb. Az összes befizetés óriási összegre rúg, több mint 250 milliárd forint. Részben ez is magyarázza, hogy súlyos gondokattal meg kell oldani, hiszen egyénekenként 100 forint nyugdíjmelés 3 milliárd forint többletköltséget jelent a társadalombiztosításnak.

Más elképzelés szerint meg kellene emelni a nyugdíjkorhatárt, így csökkenne a nyugdíjba

folytatás a 2. oldalon

Kemping a zajban — zaj a kempingben

Tulajdonképpen úgy kellene kezdeni ezt az írást, hogy van egy örömhírünk. Van, hiszen elkészült egy új kemping Fadd-Domboriban, a Dunaparton, a valamikori hajóállomás helyén. Száz személynek nyújt pihenő otthont a kemping. Vizes blokkokkal, főzőhelyekkel, csónaktárolóval és javítóval, szőnyegven adagos konyhával, hangulatos étteremmel és komfortos szállóhelyekkel várják a nyaralni vágyókat. Különösen a dunai viziturizmusba egyre többen bekapcsolódó evezősök és motorcsónakosok.

Mielőtt további tényeket tudnánk meg Fejes Istvántól, a Tolna Megyei Idegenforgalmi Hivatal igazgatójától (a hivatal tulajdona a határidőre elkészült kemping), a szemet különösebben nem gyönyörködtető környék egy-két járókelőjét és az üdülőtelepen nyaralókat arra kértük, mondjanak véleményt a létesítmény-csoportról, illetve válaszoljanak: szívesen jönnének-e ide nyaralni, pihenni?

A mini közvéleménykutatás eredménye elkeserítő. A többség — a tizenhárom megkérdezett közül tizenhárman — egyszerűen nem-mel válaszoltak, s többjük kézlegyintése a „nincs kommentárt” jelezte. Egyetlen harminc év körüli asszony — aki két rakoncátlan fiát terelgette — mondta azt, ha igazán olcsó, akkor neki megfelelne.

Most pedig a további tények Fejes Istvántól:

— Az Idegenforgalmi Hivatal a Tolna Megyei Építőanyagipari Vállalattól 1986-ban vásárolta meg a területet néhány létesítménnyel együtt mindössze hárommillió forintért, majd a dunai turizmus fejlesztése érdekében kiírt pályázaton is jelentős összeget nyert el azzal a feltétellel, hogy a kempinget 1989. június 30-áig átadják. Ez meg is történt... Az eddigi ráfordítás összege megközelíti a nyolcmillió forintot.

— A konyha és a csinos étterem egyszerű büféként üzemel. Miért?

— Hiába próbálkoztunk a kiadással, nem találtunk bérlőt, noha a legszolidabb bérleti díjban is hajlandók lehettünk volna megegyezni.

A szigorú tényeken kívül ez a beszélgetés más „eredményt” nem hoz, ami érthető, hiszen a terület megvétele Fejes István igazgatósága előtt történt.

Kiderült viszont, hogy annak idején a már említett cég a csőd szélén állva, már-már utolsó szalmaszálként bocsátotta áruba igen kedvező áron a már említett területet. De! Ennek szomszédságában, közvetlenül az élő Duna partján a Tolna Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalatnak van egy gabona berakodó helye, azaz különösen a nyári időszakban igen nagy teherautó forgalom bonyolódik a környéken. Nagy zajt és port verve. Ilyenkor naponta harminc va-

gon gabonát rakodnak az uszályba. A kemping túloldalán pedig a Gemenc Volán soder-rakodóhelye található, ami a megrendelések alapján szintén igen nagy — zajjal járó — forgalmat bonyolít. Van, aki azt mondja, naponta 250 teherautó

is elhalad a pihenést szolgáló üdülőhely mellett, de úgy gondolom, ha ez a szám mindössze „csak” száz, az ott töltött idő csöppet sem nevezhető a (por) felhőtlen nyaralás ideális helyének. Úgy hírlík, hogy valamelyik termelőszövetkezet

szintén ott cukorrépa rakodót akar létesíteni.

Olyan megjegyzéseket is hallottunk, hogy a megyei tanács „nyomására” vásárolta meg három évvel ezelőtt az idegenforgalmi e területet, ám ezt András Imre, a kereskedelmi osztály vezetője egyenesen elutasítja, s azt mondja, hogy „az idegenforgalmi hivatal önálló gazdálkodási szerv volt, ahogyan ma is az, így maga dönt és döntött, hogy mit vásárol meg. Mitőlünk csak véleményt kértek... Amúgy a megvétellel egyetértettünk.”

Gonoszkodásnak tűnhetne az a megjegyzés, hogy az emberek pontosan tisztában vannak azzal, hogy három esztendővel ezelőtt mit is jelentett a megye egyetértése a saját „fennhatósága” alatt lévő önálló gazdálkodási szerv esetében. E helyett azt kértük az osztályvezetőtől, hogy részletezze, mi támasztotta alá egyetértésüket.

— Akkoriban igen rossz helyzetben volt az építőanyagipari vállalat. (Most is tart még a leépülése, hiszen jelenleg a székszárdi, Marx Károly utcában levő irodaházukat kínálják megvételre.) Tehát 1986-ban az Idegenforgalmi kedvező helyzetben volt, s mivel szeretünk volna bekapcsolódni a nemzeti víziturizmusba, a kikötésre és kemping létesítésére alkalmas helyet javasoltuk meg-

vételre. Akkoriban szó volt arról is, hogy néhány éven belül ott épül meg a Duna-híd, ami szintén növelte volna a forgalmat. Egyébként, ha a vásárlás idején először telepítették volna a terület köré, az most a por nagy részét fölfogná... Értelmetlen számomra az is, hogy az étterem miért nem üzemelhet étteremként? Ugyanis a Baranya megyei maszek magán-éttermet épít ettől 50-60 méterre. Ha ő beruház, ha egy maszek jónak ítéli a helyet, akkor annak van alapja... Ezenkívül a kempingnek a Világkiállítás idején is fontos szerepet juthat... S még valami. Tudja, hogy Domboriban, bent az üdülőtelepen milyen sok gondot okozott a diszko. A fiatalok hajnalig hangoskodtak, a pihenni vágyók pedig éppen pihenni nem tudtak. Arra gondoltunk, hogy a kemping alkalmas lenne a diszkóra vágyók szórakoztatására.

— Igen... Nappal gépkocsik dübörgése, éjjel pedig a zene-bona... Ezt valóban ideálisnak érzi? Gondolja, hogy lesz forgalma a kempingnek?

— Azt gondolom, hogy több az érv mellette, mint ellene... S az is lehet, hogy sőt, a világiállítás idején meg is szűnik.

(Reméljük, hogy a kemping nem!)

V. Horváth Mária
(fotó: cz)

Megfeneklett kemping?

2

D Á T U M

1989. július 19.

Nyugdíjba a nyugdíjrendszerrel

folytatás az 1. oldalról

vonulók száma, többen maradnának a járulékot fizető aktív dolgozók. Ez is logikusnak látszik. Ám mégsem hibátlan. Részben, mert akkor, amikor a munkanélküliség réme is fenyeget általánosan, munkában tartani egész korosztályokat, szerfelett veszélyes. Részben pedig azért, mert igazságtalan volna egy ilyen rendszer egyik napról a másikra bevezetése, hiszen a nyugdíjasok már éveket előbb elkezdik a felkészülést arra az időre, amikor befejezik aktív pályafutásukat. Ennek érdekében megtakarítanak, beruháznak, átprogramozzák életüket. Hirtelen külső beavatkozás ezekbe a folyamatokba beláthatatlan következményekkel jár. Ezért hát csak lassan, fokozatosan és rugalmasan lehetne a korhatármódosítást bevezetni. Pontosabban szólva nem az életkor-határon, hanem a kötelezően letöltendő szolgálati időn kellene változtatni. Akinek megvan a harminc, negyven, esetleg ötven év munkaviszonya, annak megfelelően kapjon nyugellátást. És ha va-

laki 55 évesen éri el a megszbott szolgálati idejét, az akkor meheszen nyugdíjba, aki meg csak 65 évesen, az csak akkor.

Ehhez kapcsolódik, hogy a nyugdíjfolyósításhoz, szükséges, kötelezően előírt szolgálati idő hosszát a szakértők szerint a jelenlegi tízről hamarosan húsz esztendőre kell változtatni. Valamint arra is szükség lesz, hogy megváltozzék az úgynevezett nyugdíjskála is. E szerint ma a munkában töltött első évek után még kétfő, az utolsó évek után már viszont csak fél százalékos nyugdíjemelést jár. Az elképzelések szerint ezután viszont minden egyes évben egy százalékkal növekedne a nyugdíj. Ezzel párhuzamosan szükség van arra is, állítják a szakértők, hogy az induló alapot az átlagkereset 53 százalékról 48 százalékra mérsékeljék.

Ez azoknál, akik 25-30 évet dolgoztak, akár 10-25 százalékkal is csökkenthetné a nyugdíjat ahhoz képest, mint amit a jelenlegi rendszerben megkaphatnának. Ám az államnak az így kialakult ellátások értékmegőrzésére garanciát kellene adnia.

A túl magas nyugdíjak

Sokakat irritál, hogy számosan igen magas nyugdíjat húznak. S gyakran ezt nem munkájukkal érdemelték ki, hanem az utolsó aktív években végzett különféle manőverekkel. Ezt a jövőben meg kell akadályozni! Az egyik elképzelés szerint egy bizonyos kereset feletti összeget már nem lehetne beszámítani a nyugdíj összegének kialakításában. Igen ám, de kérdés — s erről ma nagy vita folyik —, hogy a járulékot a teljes fizetés után, avagy csak a határig kelljen-e fizetni. Mert ha elengednék a befizetéseket, az azonos lenne a fizetésemeléssel, s így megint csak a magas jövedelműek járnának jól. A nézet képviselői szerint viszont az, akinek a jövedelme átlép egy bizonyos határt, ne vehessen részt a hagyományos társadalombiztosításban, hanem magánbiztosítást kelljen kötnie. Egyébként ez a gyakorlat volt érvényben a harmincas években Magyarországon.

Végül is ma a Társadalombiztosítási Főigazgatóság szakemberei úgy vélik, hogy 1990-ben meg kellene alapítani a minimális és maximális nyugdíjakat, illetve azt a rendszert, ami a kívánatos ellátások határait garantálná.

Hadibalesetek

Támadás vagy szerencsétlenség?

Július elején a Lengyelország területén állomásozó szovjet északi hadseregcsoport egyik repülőegységének MiG-23-as vadászgépe szokványos gyakorlórepülésre indult. Ami röviddel a start után történt, egyáltalán nem mondható szokványosnak. Feltehetően a hajtómű meghibásodása miatt — még lengyel légtérben — a gép pilótája katapultált, a MiG-23-as azonban valamiképpen „önállósította magát” és automatikus műszereinek segítségével nyugati irányban folytatta útját. Az NSZK és Hollandia felett nagy magasságban átsuhanva — mintegy 900 kilométer megtéve — Belgiumban zuhant le.

Ilyen eset — állítják a szakértők — eddig még sohasem fordult elő; eleinte maguk sem akarták elhinni, hogy egy „fantomgép” így elszabadulhat. Dehát efféle váratlan, véletlen szerencsétlenség fordítva is bármikor előadódhat. Mondjuk egy NATO repülőgép, valamilyen „defektje” miatt esetleg kelet felé veszi az útját.

Márpedig a korszerű fegyverekkel teleszüfolt Európában — akár az egyik, akár a másik oldalon csúszszék hiba a katonai gépezet működésébe — bármilyen „rendkívüli eseménynek” előre ki nem számítható súlyos következményei lehetnek, hiszen adott körülmények között egyik fél sem tudhatja, véletlenségről van-e szó, avagy valami egészen másról. Egyértelműbben fogalmazva: a nagysebességű harcászkozók korában hallatlanul megnövekszik a kockázat, amennyiben a NATO

és a Varsói Szerződés szervezete — megfelelően koordinált információs és hírcsatornákkal — nem áll szoros kapcsolatban egymással az azonnali, késede-

lem nélküli kölcsönös tájékoztatásra, a félreérthető, vagy esetleg szándékosságnak tűnhető események haladéktalan tisztázására.

„Csillagháború”

Az atomtöltet a Földre hull

Az amerikai haderő az űrfegyverkezési tervek keretében első ízben hajtott végre sikeres világűrbeli kísérletet egy semleges részecskéket kibocsátó berendezéssel — jelentette be hétfőn a Pentagon.

A kísérlethez szükséges gyorsítót még a múlt héten juttatták fel egy Minuteman-rakéta fedélzetén a világűrbe, s a készülék — egyelőre még cél tárgy nélkül — hidrogénatomokból létrehozott sugárnyalábot lött ki magából. Az amerikai katonai vezetés bízik benne, hogy az ilyen su-

gárnyalábok révén egy napon meg tudják majd különböztetni az igazi nukleáris rakétákat a hamis célpontoktól, s a rakéták elektronikáját tönkretéve, a részecskék azokat meg is semmisítik.

Thomas Meyer ezredes, az SDI-program egyik vezetője szerint az ilyen eszközök telepítését 15 évnél is rövidebb idő alatt meg lehetne oldani. Az ezredes egyébként leszögezte, hogy a kísérlet nem sértette a rakétaelhárító rendszerekről kötött 1972-es szovjet-amerikai ABM-szerződést.

Párt és pápa

Alku új püspökök kinevezéséről

Prágába érkezett Francesco Colasuonno érsek, a pápa kelet-európai ügyekkel foglalkozó képviselője. Colasuonno — aki megérkezése után találkozott Frantisek Tomásek bíborossal, Prága érsekével — négy napos munkalátogatást tesz Csehszlovákiában.

Útja során ellátogat több morvaországi és szlovákiai egyházmegyébe s megbeszélést folytat majd az egyházi ügyekben illetékes Vladimír Janku miniszterhelyetttel.

A Vatikán és Csehszlovákia közötti hűvös viszony az utóbbi időben némileg felmelegedett.

Ennek jeleként Milos Jakeš csehszlovák pártfőtitkár június közepén bejelentette, hogy a két fél megállapodásra jutott három új püspök kinevezéséről, további két vatikáni javaslatot pedig jelenleg is tanulmányoznak. Csehszlovákiában jelenleg a tizenhárom egyházmegyéből tíz betöltetlen.

NYUGDÍJASOK ÉS A NYUGDÍJ

	1970	1980	1987	1988
A nyugdíjak összege (mFt)	12.958	55.979	110.055	129.066
A nyugdíjasok száma év végén (ezer fő)	1453	2082	2374	2422
A népesség százalékában	14,0	19,4	22,4	22,8
Egy főre jutó átlagos havi nyugdíj (Ft)	765	2267	3990	4515

Meixner Zoltán (MTI-Press)

Az országban páratlan kezdeményezés

folytatás az 1. oldalról

— Kik a vezetői a faluszövéseknek?
— Most megalakult egy négytagú választmány — amely augusztusban fog összehívni először — és egy háromtagú ellenőrző bizottság.

A pénz, mint a lét alapja

— Miből „él meg” a faluszövések?
— Az egészséges a működési alapját a pénz határozza meg. Amíg nincs megfelelő anyagi bázisunk, addig a szövetség csak szépeket tud mondani, de nem tudja azokat a dolgokat megvalósítani, amelyeket programjában magára vállalt. Gondolok itt különböző információk közvetítésére, egy adatbank felállítására, jogi, gazdasági és egyéb szaktanácsadásra. Az ehhez szükséges anyagi bázist önfinanszírozó alapon szeretnénk létrehozni, azaz tagsági díjat szedünk. Ez jelenleg fejenként 3 forintot jelent, tehát nem egy nagy összeg. Eppen ezért — vagy ezért is — az lenne célszerű, ha a megye valamennyi községe szerepelne benne, mert akkor az anyagi bázisa és az erkölcsi súlya is nagyobb lenne a szövetségnek.
— Csak falvak léphetnek be a szövetségbe?
— Nem. Az alapszabályunkban is benne van, hogy úgynevezett „rendes” tagjaink

lehetnek a községek — függetlenül attól, hogy székhely-, vagy társközségek —, de állami és társadalmi szervezetek, gazdasági egységek, intézmények és egyesületek is. Fontos talán, hogy más érdekvédelmi szervhez való tartozás nem kizáró tényező a tagfelvételnél.

— A falvakon kívül kik kérétek már felvételüket a szövetségbe?

— Hogy néhány példát mondjak: az Élelmiszeriparban Dolgozó Fiatalok Szövetsége, a Baranya Megyei Művelődési Központ, a Bikali Állami Gazdaság és mások. Sajnos, amikor kezdtük a szervezést, szinte semmi propaganda nem volt, így nem tudtuk elfogadtatni magunkat, de ennek voltak olyan objektív akadályai is, hogy egyszerűen nem volt pénzem levélre, nincs telexem, telefonom... A szervezésben próbált ugyan segíteni a HNF megyei bizottsága, de én úgy érzem, nem teljes erőbedobással... Például az alakuló ülésre annak ellenére, hogy elvben megállapodtunk, kiket hívtunk meg, összesen valami 154 meghívót küldtek ki. Pedig Baranya megyében 293 község van, és akkor nem vettük még figyelembe a megyei tanácstagokat, az országgyűlési képviselőket, a tsz-elnököket, szóval mindenkit, aki szóba jöhet. Most a választmány egyik legfontosabb feladata a résztvevők körének bővítése és az is per-

sze, hogy megtalálja azokat a csatornákat, amelyeken keresztül akarátát érvényesítheti...

Az átkos fejkvóta

— Ha most valaki a faluszövetség központját keresi, Mecseknádasdra kell jönnie?

— Nem egészen. Jöhet ide is, de az „igazi” központ Pécsre, a Geisler Eta utcában, a Hazafias Népfrontnál van. Nem tudtuk még egészen a kezünkbe venni a sorsunkat, nem is tudjuk, amíg nincs megfelelő háttérünk, nincsenek anyagi eszközeink. Az igazsághoz tartozik, hogy a megyei tanács elnöke, Piti Zoltán felajánlotta segítségét — itt gépiró-, másoló- és telex-szolgáltatásra kell gondolni — abban az esetben, ha erre igényt tartunk és amíg szükségünk lesz rá. Azt hiszem azonban, hogy más esetekben is használhatnánk közösen a megyei tanács szakapparátusát — ha már egyszer kiépült...

— Beszéljünk egy kicsit a falvakat sújtó anyagi hátrányokról. A községi tanácselnök szemével hogyan fest a jelenlegi elosztási rendszer. Például a sokat emlegetett „fejkvóta” hogyan érinti a falvak lakosságát?

— Baranya megyében a községek kapják a legkevesebbet, a nagyközségek többet, és így tovább. A vége az, hogy a község- és városiak között 1:3 arány alakul ki. Ezt — ki ne hallotta volna már — azzal in-

dokolják, hogy a városnak vannak olyan funkciói, amelyeket a községek lakói is használnak. Ez részben igaz, de csak részben az! Mert hogy ha egy tisztességesen felszerelt orvosi rendelő lenne, akkor nem kellene a körzeti orvosnak EKG vizsgálatra Pécsre beküldeni a beteget, mert ez csak 60 ezer forintot jelent és az orvosnak van vizsgája, tudja kezelni ezt a gépet. És akkor nem kerülne a betegnek sem kétszer harminc forintba az útiköltség és nem esne ki egy napra a munkából sem, hanem itt egy óra alatt az egészséget megoldhatná. Példaként a színház is szokták emlegetni. Nos: annak a támogatását sem szabadna mindenhol egyenlően elvonni, mert előfordulhat, hogy az egyik társközségünkben, Óbányáról soha senki nem fog a pécsi színházba menni, mert kétszer harminc forint, amíg elutazik a színházjegyért, ugyanennyi, ha az előadásra megy, de leginkább nem megy, mert az előadás végén nem lesz már busz, amivel hazajöhetne. Ezért találkozunk gyakran hamis érvekkel. Igenis ki kell fejleszteni a falusi infrastruktúrát is, hogy ne kelljen a városba utazni felvágottért, mert a város „felvállalta” ezt a szerepet.

A legérdekesebb az, hogy a fejkvóta rendszert azonnal el lehetne törölni, mert a megyei tanács testületében a községek vannak többségben. És ennek

ellenére, három vagy négy évvel ezelőtt egy ilyen fejkvóta rendszert elfogadtattak a megyei tanács — a községi képviselőkkel az ő rovásukra...

— Nyilván jól megmagyarázták nekik...

— Ez az egyik, a másik meg az, hogy a községek képviselőinek többsége városi lakos.

— Lát-e esélyt arra, hogy rövid időn belül megváltozzon a fejkvóta rendszer?

— Igen, főleg január óta, amikor is a megyei tanács testületén belül megalakult a falusi képviselők csoportja. Velük közösen keresztül lehet vinni ezt a döntést.

Önkormányzat-nyomás alatt

— Ön, mint a Baranya Megyei Faluszövetség elnöke mivel tudná az — egyelőre még — kívülálló számára vonzóvá tenni ezt a szervezetet, mivel „csábítaná” a kívülállókat a belépésre?

— Az lenne jó, ha minél többen belátnák, hogy elsősorban a jövőnk alakításában milyen óriási szerepe lehet a faluszövetségnek. Most kell megteremteni azokat az adminisztratív, politikai és jogi feltételeket, amelyek alapján egy-két év múlva a községek, vagyis a helyi önkormányzatok tevékenykedni tudnak. A másik: jó lenne, ha tömegével jelentkeznenek a faluszövetségbe, mert ez a tömeg már képes lehet — jó értelemben — politikai nyomást gyakorolni a döntéshozókra. További előnyöket jelent majd a községeknek egy általunk létrehozni tervezett szolgáltató-adatbázis rendszer, amivel konkrét segít-

seget lehetne nyújtani — ha nem is pénzben. Ha valaki építeni akar egy komplett szennyvízhálózatot, innen megtudhatja, kihez érdemes fordulnia, ki tudja megtervezni és utána egy általunk felkért szakértői gárdával le lehetne ellenőriztetni azt, hogy tényleg jó-e, érdemes-e megcsinálni. Mert azt tudomásul kell venni, hogy egy tíz fős apparátus egy községi tanácsban, amelynek a többsége középiskolát végzett adminisztrátor, nem tudja azt eldönteni, hogy ott helyben az a beruházás mennyi idő alatt térül meg, érdemes-e megcsinálni.

— Az ember józan paraszti ésszel gondolkodva hihetné, hogy ezeket a feladatokat a megyei tanácsok is el tudnák látni.

— Nekem is az a véleményem, hogy a megyei tanácsnak már réges rég fel kellett volna vállalnia ezeket és a jövőben ez kellene, hogy a fő feladata legyen a megyei apparátusnak. Tehát egyfelől egy szolgáltató-tanácsadó jelleg, a másik oldalról pedig a törvényességi felügyelet... Ez utóbbi már megvalósult, de a bürokratikus irányítástól még nem sikerült megszabadulnia. Állítom, hogy most a megyei tanács apparátusa energiájának 80—90 százalékát még mindig a különböző befolyásolások viszik el. Nagyon jellemző példa: Nagy Imre és társai temetése előtt kaptam egy levelet, hogy a fekete és a nemzeti színű zászlót tegyem ki a tanácsházára. Hát ha már az önkormányzatról beszélünk, legalább azt hadd döntsem el, vagy döntse el a helyi közösség, hogy minek tekint egy temetést...

(folytatjuk)
— tets —

Polák Venger...

Lengyel—magyar barátsági hetek

Ötven évvel ezelőtt kritikus ponthoz érkezett az évszázados lengyel—magyar barátság, állást kellett foglalnunk a német—lengyel kérdésben. Gróf Csáky István külügyminiszter többek közt az alábbi sorokban vázolta fel a magyar kormány álláspontját 1939 áprilisában: „... A tengely politikájához híven, bármily kínos szerep is ez a lengyelekkel szemben élő népi szimpátiák tükrében — ter-

mésztesen a Német Birodalom mellé állunk, de a fegyveres akcióban Lengyelország ellen sem közvetve, sem közvetlenül részt venni nem vagyunk hajlandók. A „közvetve” alatt azt a támadási formát értem, hogy minden olyan követelés, hogy a német csapatok gyalog vagy járművekkel, vagy vasúton Magyarország területén áthaladjanak Lengyelország megtámadására, vissza lesz

utasítva. Ha a németek erre erőszakot helyeznek kilátásba, kategorikusan ki fogom jelenteni, hogy fegyverrel fegyverrel válaszolunk.”

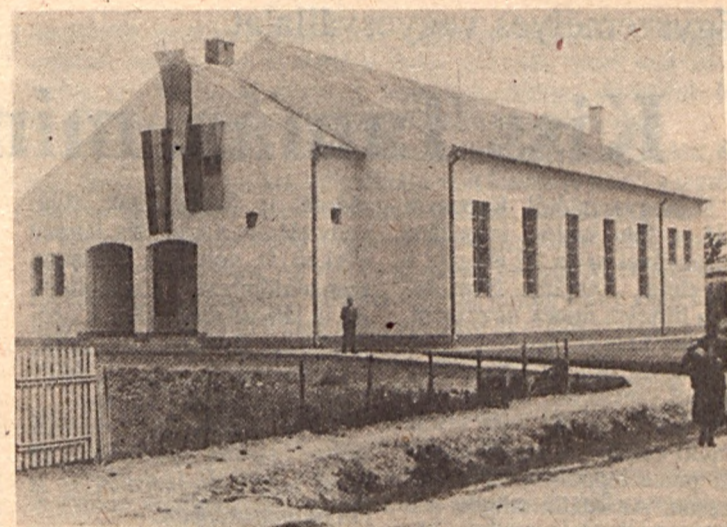
A német kérés szeptember 9-én megérkezett: a kassai vasútvonalat kérték, hogy a lengyel határ teljes déli szakaszát ellenőrizni tudják — mint tudjuk, a keleti határt a Szovjetunió vállalta. A Teleki-kormány nemet mondott. A 150 kilométeres közös határszakaszon 100—200 ezer lengyel, többségében katona menekült át Magyarországra. Sokan az első évben továbbmentek Jugoszlávián keresztül, hogy a franciák, majd az angolok oldalán harcoljanak a fasiszmus ellen, de sokan nálunk vészelték át a háborút.

A menekültek ellátásának megszervezése óriási terhet rótt az országra — gondoljunk csak mai problémáinkra — de az államszervezet és a lakosság vállalta a feladatot. Mivel a menekültek jelentős részét iskolaköteles fiatalok alkották, a szociális gondoskodáson túl biztosítani kellett a tanulási lehetőséget is. Hóman Bálint kultuszminiszter — a németek által megszállt lengyel területhez hasonlóan — csak elemi iskolai és szakmunkásképzést akar engedélyezni, de különböző társadalmi szervezetek és hivatalok nyomására 1939 decemberében Zamárdiban létrejött egy gimnázium és liceum, mely a német követség tiltakozása miatt a tanév végén Balatonboglárra költözött. Európában a 40-es évek elején ez volt az egyetlen lengyel középiskola. A gimnázium 1944. március 19-ig állt fenn. Ekkor a tanárok

— félve az országot megszálló németektől — egy nap alatt felszámolták, a tanulókat az ország különböző részeibe szórta szét. Sajnos az elővigyázatosság ellenére is több tanár a német haláltáborokban fejezte be életét.

Szeptember 10-én lesz 50 éve, hogy az első lengyel menekültcsoport átlépte a magyar határt. Magyarország — ellentétben néhány későbbi tétellel — megmutatta erkölcsi nagyságát. Erre a félszázaddal ezelőtti példaadásra emlékeznek most Balatonbogláron — a lengyel iskolavárosban — egy két hónapos kulturális rendezvénysorozattal. A szervezők nem titkolt célja, hogy az eseménysorozat túlnőjön a lokális jelentőségen és erősítse a két nép barátságát.

Július 4-én a Lengyel Kultúra Házában két könyvet mutattak be az újságíróknak. Franciszek Budzinski, az egykori boglári diák a gimnázium történetét foglalta írásba, Laczkó András pedig az egykori menekültekkel, menekítőkkel és családtagjaikkal készített interjúkötetet. A rendezvénysorozat kezdeteként pénteken kiállítás

A balatonboglári lengyel iskola épülete

nyílt Wladyslaw Hasior képzőművész — szobrász, díszlettervező — alkotásaiból a boglári várdombi kápolnában, ahogy a művész mondja, egy intellektuális alkotói provokációként. Az eseménysorozat hivatalos megnyitója az augusztus 19-i boglári szüret keretében megrendezendő alkotmány napi ünnepségen lesz, ahol részt vesz és felszólal Lengyelország budapesti nagykövete. Délután

két kiállítást nyitnak, Marian Jozef Trojan Füzesabonyban élő grafikusét és Bátyk Zoltán dokumentum gyűjteményét: „Magyarok és lengyelek a történelem sodrában” címmel. A rendezvénysorozat legkiemelkedőbb szakasza szeptember 12-én kezdődik egy magyar—lengyel történész konferenciával a budai várban, majd 14-én reggel misével folytatódik a boglári templomban az egykori diákok részvételével. A mise után megkoszorúzzák a volt gimnáziumi épületen — ma művelődési otthon — lévő emléktáblát, illetve az 50. évforduló tiszteletére egy újat is avatnak.

A koszorúzás után itt folytatódik a történész tanácskozás és bemutatják Szűcs László öt részes dokumentum filmjét.

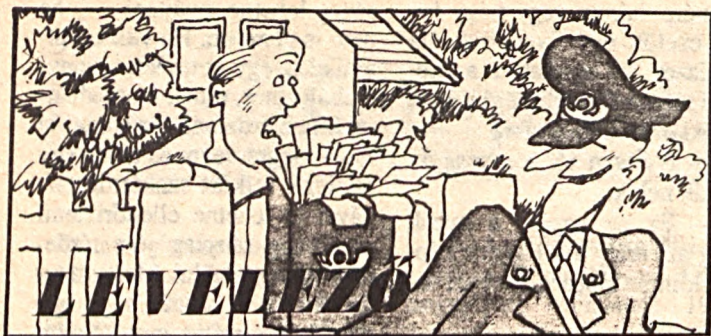
Az eseménysorozat zárásaként szeptember 15-én nagygyűlésre kerül sor, ahol a lengyel—magyar barátság jegyében két tölgyfát ültetnek el, jeleként annak, hogy a két nép olyan tölgyekhez hasonló, melyek törzse külön életet él, de gyökereik összefonódtak.

Wladyslaw Hasior kiállításán

Lengyel menekültek egy tihanyi hajókiránduláson 1940-ben

Olvasói levél egy munkatárstól

Tisztelt Szerkesztőség,
Kedves Kollégák!

Szokatlan, ha egy napilap munkatársa olvasóként, levélben fordul azokhoz, akik vele együtt formálják ki a szóban forgó lap arculatát. Most azonban épp arról kívánok szólni, hogy mint Budapestről jelentkező tudósítónak és kommentátornak eddig vajmi kevésbé volt lehetőségem közreműködni a lap jellegét és irányát meghatározó belső, elvi állásfoglalások kialakításában. A lap július 17-i számában közölt tudósítás Kádár János temetéséről épp ilyen állásfoglalás sürgető szükségére utal.

Egy pillanatig sem vonom kétségbe, hogy a lapnak tudósítania kell fontos eseményekről, és ez a temetés ilyen volt. Am más a tárgyilagosságot, megint más a vele összekapcsolódó, többé-kevésbé elkötelezett politikai értékelés. Természetesen az is szükséges, és az újságíróknak joga van kifejezni a véleményét. Csak az a kérdés, hogy az a vélemény — a jelen esetben a Kádár János történelmi szerepéről és személyiségéről — a lap véleményével azonos-e, és ha nem, ha csak a munkatárs egyéni véleménye, akkor miképp jut kife-

jezésre a szerkesztőségnek, a lapnak az övétől esetleg eltérő álláspontja.

Jómagam — úgy is, mint a Szabad Demokraták Szövetségének tagja — határozottan ellenzéki vagyok, és ellenzéki politikát kívánok szolgálni újságíróként is. Jól tudom, hogy a dátum független lap, nem valamelyik ellenzéki párt vagy szervezet orgánuma. Ezért írásaimban nem is töreksem és nem törekedtem az SZDSZ politikájának különösebb népszerűsítésére, arra azonban igen, hogy a kormányzattal és az MSZMP-vel szemben egyértelműen ellenzéki hangon szóljak. Remélem, az olvasók észre is vették ezt.

Épp ezért érzem magam kínos helyzetben a Kádár János temetéséről közölt tudósítás után. Ez ugyanis egyértelműleg Kádár-barát szellemben fogant és íródott. Én pedig nem óhajtok olyan színben feltűnni, mintha ezzel a szellemmel egyetértenék és mintha e tudósítás megjelenését helyeselném. Ezért az abban foglaltakkal szemben szeretném leszögezni:?

Nem tartom kívánatosnak és az országra nézve üdvösnek, ha Kádár János szelleme köztünk

marad. Nem tartom Kádárt nagy politikusnak. Straub F. Brunónak a temetésen elhangzott szavaival ellentétben én nem Kádár botlásairól, hibáiról, gyengéiről tudok, hanem a nemzet elleni súlyos bűneiről: Mindenekelőtt a november 4-ével jelzett és máig tisztázatlan körülmények között felállalt muszkavezetői szerepéről, arról a Quisling-tevékenységről, ami által az országot — mellesleg a magyar szuverenitás súlyos sérelmei közepette — évtizedekre visszahozta Ázsiába. Tudok — és ki nem tud? — a magyar nemzet modern kori történelmében példátlanul véres megtorlásokról, a Nagy Imréről ellen hitzegő módra (és megint csak a magyar szuverenitás súlyos sérelmei közepette) elkövetett politikai gyilkosságokról, amelyektől Kádár neve és személyes felelőssége elválaszthatatlan. Bűnül tudom a csehszlovák neosztalinista agresszióban szovjet csatlós-ként vállalt részvételét.

Az a körülmény, hogy Kádár temetésén százezer ember vett részt, nem ment fel egy elvi politikát képviselő ellenzéki lapot a kötelességtől, hogy miután a tényekről beszámolt, ezeket megfelelően értékelje is. Tömegek jelenléte sem teszi utólag elfogadhatóbbá a kádári politikát, mely az évtizedeken át hallatszó nyugati dicshimnuszok és a gulyáskommunizmus hazai híveinek hangos csámcsogása ellenére sem volt más, mint a lényegileg sztalinista szerkezetű kommunista pártállam diktatúrájának szűkkeblű reformálgatása, a szovjet birodalmi politika készséges kiszolgálása — a korábbinál némileg kevésbé bántó modor-

ban, de a nemzetre és a társadalomra nézve nem kevésbé káros következményekkel.

A kádárizmusnak nem holmi járulékos hibája, nem holmi gyöngéje vagy botlása, hanem a lényege volt az, hogy a nemzet túlnyomó részét kizárta a politikából, és egy tál lencsével, júdás pénzekkel igyekezett korrumpálni. Ennek az eredménye lett a ma már szinte mindenki által felismert országos züllés, a közélet és a nemzet tudat válsága.

Kádár és évtizedeken át általa kiválasztott munkatársai olyan politikát folytattak, olyan gyatra reformot valósítottak meg, amelyből szervesen és logikusan következett a magyar nemzetgazdaság csaknem végzetes lemaradása a fejlődés világáramlatától, valamint a mai gazdasági válság az elnyomórodás mind szélesebb körre kiható tendenciájával.

Ha Kádár nagy szellemi kapacitás lett volna, nem így politizált volna. És legalább utólag, amikor a bajok már kezdtek kirajzolódni, idejében félreállt volna, lemondott volna. Ha Kádár erkölcsi nagyság lett volna, akkor nem követte volna, akkor nem követte volna el arcpirító hitzegéseit, árulásait és gyilkosságait. De ha már elkövette őket, egy idő után föl kellett volna ismernie azok végzetes súlyát és következményeit. Gróf Teleki Pál egykor öngyilkos lett, mert nem akarta vállalni a hitzegést, midőn a hitleristák magyar cinkosságát követelve lerohanták Jugoszláviát. Kádár nem lett öngyilkos: vállalta a cinkosságot a Csehszlovákia népei ellen elkövetett bűnben.

Nem lehet egy szájból hideget is, meleget is fújni. Nem lehet Nagy Imrét és 1956 forradalmát a nemzeti függetlenség gondolata nevében méltatni, másnap pedig Nagy Imre gyilkosát, a forradalom kiszolgáltá-

tóját és leverőjét gyászolni. És ha vannak tömegek, akik számára ez nem nyilvánvaló, egy szabadelvű ellenzéki lap dolga, hogy jobb belátásra bírja őket.

Gadó György

Tisztelt Szerkesztőség!

A mellékelt levelet Helm Árpád barátomnak küldöm az USA-ba, de közlési jogát átengedem Önöknek. Kérem, hogy teljes nevemet ne írják ki.

Kedves Árpád!

Örülök, hogy szerencsésen megérkezettél második, de szabad hazádba, és ilyen hamar érdeklődsz felőlem. Kérdelek, hogy kipihentem-e mártírjaink temetésének fáradalmait? Fizikailag igen, de lelkiileg nem és nem is pihentem ki addig, amíg első hazád olyan szabad nem lesz mint most a második. Sajnos ez még nagyon távolinak látszik. Lehet, hogy az én politikai rálátásom kissé kritikussabb mint az átlag emberé vagy egyes vezető politikuskoké, de te tudod, hogy én nem az egyetemen, hanem a kommunizmus börtöneiben tanultam a politikát. Az én szememben nem a szabadság biztosítója hogy negyvenezer orosz fegyveres van hazánkban és továbbra is a kommunizmus kezében van a hatalom és a fegyver. Azért mert elméletileg a munkásorság a kormány hatáskörében van, szerintem nem változott semmi, hiszen a tagjai, vezetői, ugyanazok, akik voltak. Tehát a kommunizmus megvan a fegyveres testülete, és hogy mire képesek, azt ötvenhétben, ötvennyolcban megmutatták. A napjainkban folyó politikai színjáték (aminek a forgatókönyvét jól kidolgozták) engem semmi jóval nem biztat. Elhitelem a néppel, hogy

a kommunizmus Központi Bizottságában csak egy-két farkas van, a többi húsvéti bárány, mert ki most a legnépszerűbb politikus? Egy kommunista vezető, központi bizottsági tag, Pozsgay. Egy a farkasok közül, aki belisztezte magát, hogy kecskének látszon. Igaz, a mesében a gidák nem hittek a farkasnak, hogy ő az anyjuk, de a nép elhiszi, mert a sajtóban, rádióban televízióban nem hall mást, mint a Pozsgay beszéretét, hogy megint milyen jól beolvastott a kormányhoz vagy a többi kommunista, ezért nagy bizalommal tekintenek rá. Elhiszik a színtéjét és hozzásegítik a legfőbb hatalomhoz. Nincs újság vagy rádió ami leleplezné, megmagyarázná, közhírré tenné a veszélyt, hogy újra kommunizmus kezére adják az országot, és hogy ez mit jelent az elmúlt negyven év bizonyította.

Ezért látom én távolinak az igazi szabadságot.

Most már zárom soraimat, testvéri szeretettel ölel:

Géza

Egyszemélyes vegyesvállalat

Kiss Tamás, minek nevezzetek?

Somogyaszalótól Kaposvár felé, a falu szélén, impozáns látványával hívja fel magára a figyelmet. Látvány. Nem tudom hirtelen minek összezsugorodtam. A falon kötélistrúnghos futószerszám. A fedett lovardában frissen gereblyézett homokos fűrészpör, a kazettás vasablakok mögött itáliai stílusú drinkbár, az emeleten négy vendégszoba, két fürdőszoba. Hangulatos kerthelyiségben leülve faggatom a tulajdonost, ki is ő tulajdonképpen. Állattenyésztő, állatkerttulajdonos, vendéglős, netán mindegyik egyszemélyben?

Eredeti foglalkozásomat tekintve, a mai szóhasználat szerint vállalkozó vagyok. Kaposvárott van egy panzióm, melynek földszintjén egy cuk-

rászdát is üzemeltetek. Régi kedvtelése a lovaglás, hosszú éveken át volt egy hátsóm, szabadidőmben lovagoltam. Az itt látható többi állat, kiegészítője egy ilyen rezidenciának, fogalmazhatom úgy is, hogy üzleti érdekeltőségű látvány.

A kapubejárat mellett felirat alapján egyértelmű, de azért mégis megkérdem ki is Ön tulajdonképpen?

Vállalkozó vagyok. Ha az állatállományt nézzük, akkor állattenyésztő, hiszen az itt látható hat kanca közül négy a híres apaji tenyészetből való. A fajtát illetően magyar félvérrek. Telivér és noniusz, valamint telivér és furioso származásúak. Jelenleg öt kanca már fedeztetve van. A fedező mének furioso north star és famosus holstein fajták. Ezek a sportlovak alkalmasak lovaglásra, futószáron és karámban egyaránt, azon kívül túrászásra is igénybevehetők. Kiváló a kocsiszottságuk, kettősfogatban nagyon szépen dolgoznak.

A kis méretű fedett lovardát most tanulják.

A mostani futószárazást éppen az egyik lovásza vezeti. Ön mennyit foglalkozik a lovakkal?

Az üzleti munkákat az alkalmazottak végzik, én jobbra csak kedvtelésből lovagolok, de a fogathajtást, sétakocsikázást már én csinálom. Nagyon szeretek hajtani, igazi kikapcsolódás, hiszen nem kalandozhat el a figyelem egy pillanatra sem.

Közben előkerül a vendéglátós arc is, a befutó nyugatnémet vendégeket a házigazda büszkeségével kalauzolja. A felszolgáló gyöngyöző hideg üdítőt tesz az asztalra, majd nesztelenül távozik. Mintha bárhol (nyugat) Európában történe mindez. A kis halastó partján egy esőbeálló nádazását ellenőrzni a gazda, majd visszatérve folytatjuk a beszélgetést.

A rackanyáj hogyan került ide?

Mint őshonos magyar fajta, a tájba és az elképzelé-

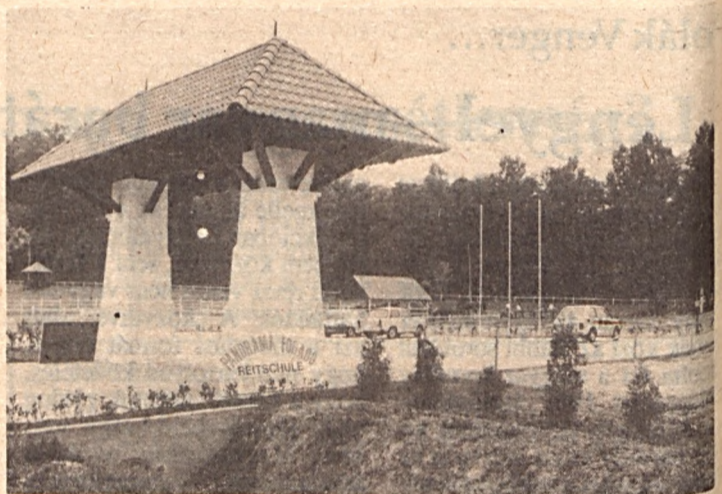
seimbe legjobban beillő állatfajként. Hasznosítását tekintve, az öt kos, kilenc anya és hét bárány végzi a kerített lovaskarám kaszálását. Mellette látványának sem utolsó.

A kocsi összeválogatása is a szakértelemről árulkodik. Már csak a szerszámok hiányoznak?

Igen, ez is egy nagy szerelem. Ez a mives, alföldi, könnyű parasztszekér, egy Lada árval ér fel. A homokfutó kissé kopottasnak tűnik, de a vasalása teljesen felújított. A kocsihoz illő szerszámokat most készítjük, úgyhogy hamarosan a jellegéhez megfelelő szerszámmal tudunk befogni. Ugyanez a helyzet a nyergeknél is. Hamarosan lesznek rendes ugrónyergeim is.

A halastó, a vadkacsák, az öze mind-mind a cégér szolgálatában?

Igen, hiszen én egy vendéglátós is vagyok, és a vendégnek ma már nem elég a hűtött ital, a jó étel, valami mást is

illik nyújtani. Ezt szolgálja a sport mellett a látvány.

A vendéglátásra terelve a szót, megtudom, hogy az egyre szaporodó vállalkozások serkentették Kiss Tamást ilyen extrának tűnő kezdeményezésre. Itt Somogyban, a Balaton partot is beleértve, nincs tudomása hasonló magánkezdeményezésről. Bátran kockáztat, hiszen a lépéselőny megfizethetetlen valami.

Fő célom a magas kultúráliságú vendéglátás, a szabadidő kellemes és hasznos eltöltéséhez való igényes hozzájárulás. Miután a balatoni főútvonal mellett, feltűnő helyen van ez a vállalkozás, nagy átmenőforgalomra számítok. Nem célom a külföldiek előnyben részesítése, minden vendég egyenrangú.

A szabadtéri létesítményei nagyobb lehetőségeket rejtjenek. Gondolt-e programbővítésre?

Szeretnék lovasbemutatókat szervezni, esetleg területi fogathajtó versenyt rendezni. Ezek persze a távolabbi tervek. Rövid távon egyenlőre konkurrencia nélkül szeretném a folyamatos üzemelést elérni.

Elég nagy a terület. Úgy bírli?

Nem, az itt látható mintegy 2,5 hektár a saját tulajdonom. Így tökéletes a vállalkozás, hiszen a sajátomom gazdálkodom. Az alapítókémhez azonban bankkölcsönt kellett igénybe vennem, majd négy millió forintot, de a lassan kialakuló látvány szerintem megéri. Egyébként is a magánvállalkozás rugalmassága utolérhető, ezért nem félek az állami konkurenciától. A magánkezdeményezések hiánya nem sarkall restségre és nyugalomra, szabadidőmben állandóan tanulmányozom az ismeretesebb színvonalas vendéglátást.

Vendéglős, állattenyésztő, anyagbeszerző, üzletember, mind-mind egyszemélyben. Ahogy kedvenc lovát támogatja, állatszeretetről árulkodik, de a jó gazda alaposágával veszi észre, és viszi helyére az elhullajtott szénaköteget. Mozdulatai egyaránt magukban hordozzák a természet iránti alázatot és szeretetet, éppúgy az emberrel foglalkozó minőségi vendéglátós kínálását és megbecsülését. A délelőtti látogatás kevésnek bizonyult ahhoz, hogy megtudjam ki is Ön Kiss Tamás?

Mészáros Tamás
fotó: Jakab Judit

Nyári kosárkeringő

Megkezdtek a csapatok a felkészülést a kosárlabda élvonalban is, a háttérben persze zajlanak a tárgyalások, amelyekről — egyelőre még — kevés hír szivárog ki. Már újság-hír is jelent meg arról, hogy Kovács László, a Baja válogatott játékos a Videotonba tart, de vannak, akik állítják, hogy marad, mert nem elképzelhetetlen — egyesek szerint — hogy édesapja, a kisebbfajta puccsal megbuktatott siker-edző — feledve a történeteket — újra leül a kispadra. De akkor mi lesz Kanics Zoltán edzővel, akit a játékosok elfogadtak az önállóvá válni kívánó bajai szakosztályban.

Még tavasszal annak valószínűsége voksoltunk, hogy Gellér Sándor megvált a Bp. Honvédtól, s a magyar kosárlabdázás egyik újszülött felleg-

várában, Szolnokon folytatja az edzősködést. De most már nem Gellérről szól a fáma, hanem az eddig sokhelyütt vihart kavart, kosárlabdás berkekben jelenségszámba menő Glatz Árpád nevét úgy emlegetik, mint a Tiszta partiak leendő edzőjét. Arról már korábban lehetett hallani, hogy a ZTE egy kaunaszi centerrel erősödik, de ma már az is elképzelhető: lesz még egy szovjet vendégmunkása — szintén Kaunaszból. De ha nem marad Gellér a Bp. Honvédnál, akkor hol folytatja? Egyesek szerint könnyű a kérdést megválaszolni: Glatz helyére megy a Bp. Spartacus női csapatához. Ez lenne aztán a meglepetés! De pénz beszél, a kutya ugat... Az edző megkötélnek áll.

Az „A” csoport újoncraíról annyi hír szivárgott ki, hogy az

Atomerőmű SE gárdája szívesen átveszi a felsőházból kiesett Kecskemét két lengyel idegenlégiósát, Sztankiewiczet és Pyszniakot, akiket már nem tudnak megfizetni a hírbő városban. A nem hivatalos információkat a paksiak megerősítették, mert megindultak a tárgyalások. Hogy a Sopron a dombóvári Kerényin kívül kikkel erősít? — nem tudni. De azt igen, hogy a „B” csoportos Dombóváról elmegy Velkey is, de a csapat háza táján nem bánkódná, hiszen az ász Miedzik továbbra is marad, ugyanakkor a lengyel Kudlas is az ő játékosuk lesz. Már edzője is van a csapatnak — az egykori oroszországi edző Jugovics József személyében.

— bégyé —

Az isteni Diego „franciázza”

Marseilleben Jean Tigana, a Girondins Bordeaux középpályás két éves szerződést írt alá az Olympique Marseille csapatához. Az egykori Platini, Girresse, Tigana aranytrófea utolsó aktív tagja leigazolása után Bernard Tapie, a marseille-iek milliommós elnöke úgy nyilatkozott, hogy számára a pénz nem lehet akadály abban, hogy európai színvonalú csapatot hozzon össze. Tapie korábban már megszerezte együttesének a brazil védőt, Carlos Mozert, a szintén bordeaux-i válogatott védőt, Alain Roche-t és 45 millió frankot fizet az angol csatárért, Chris Waddle-ért.

(AFP, Reuter)

Buenos Airesben Diego Armando Maradona az argentin fővárosban adott televíziós interjúban úgy nyilatkozott, hogy valami megszakadt közte és a Napoli között.

— Ha átigazolnék Marseille-be, akkor a Napoli is és én is jól járnánk — mondta az extraklasszis argentin labdarúgó. — Az olaszok zsebrevághatnák az értem kínált 25 millió dollárt, a családom pedig elfoglalná azt a hatalmas házat a hatezer négyzetméteres kerttel, amit a franciák ígérnek számomra. Különösen csábít, hogy december 21-étől egy hónap szabadságra Argentínába utazhatnék.

(AFP)

Belfastban az észak-írországi fővárosban rendezett nemzetközi atlétikai versenyen a kenyai Lucas Sang (1:46.21 p) meglepetésre legyőzte 800 méteren a brit Steve Cram-et (1:46.74). Az eredmények közül kiemelkedik a brit Colin Jacksoné, aki kitűnő, 13.16 mp-cel nyerte a 110 méteres gátfutást.

A női diszkoszvetésben Herczeg Ágnes (56.48 m) a második helyet szerezte meg — igaz, meglehetősen közepes mezőnyben, ebben a számban a brit Jacqueline McKernan győzött (56.50).

(AP)

Európaibbá váló brazil foci

Sebastio Lazaroni, a brazil labdarúgó-válogatott ez év elején kinevezett új szövetségi kapitányát a balul sikerült júniusi európai túra után csaknem megkövezték, szinte az egész ország lemondását követelte. Azután jött a dél-amerikai bajnokság, tíz válogatott sorozata, és Lazaroni „gonoszról” nemzeti hőssé nőtte ki magát, Copa American kiharcolt első hely miatt.

A hét mérkőzésen a brazilok mindössze egy gólt kaptak, s tizenegyet rúgtak. Ez fényesen igazolta, hogy az új út, amelyre Lazaroni lépett Brazília nemzeti tizenegyével, sokat ígér. Pedig a Copa America előtt Lazaroniról azt írták, a saját sírját ássa, mert kihagyta a Bahia állameli Salvador városának kedvencét, Charlest. Utóbb beigazolódott, hogy bár Charles kiváló labdarúgó, a húszas keretben azért akadtak nála jobbak is.

— Az a fajta edző vagyok, aki nem személyekben, hanem csapatban gondolkodik — mondta el a Copa America befejezése után a 38 éves szövetségi kapitány, aki nem ismeretlen név a brazil futballéletben. Már az 1978-as világbajnokság előtt segített Claudio Coutinho szövetségi kapitánynak, azután éveken keresztül a Flamengo erőnléti edzője volt.

— Egy pillanatra sem kárztatnak el az engem most dícsérők — mondta Sebastiao

Lazaroni. — Augusztusban világbajnoki selejtezőket játszottunk Chile és Venezuela ellen, és ha ott nem harcoljuk ki a csoportelsőséget, azaz nem jutunk el a jövő nyári olaszországi vb-döntőbe, akkor bizonyos vagyok abban: a szövetség elküldi a felmondóleveletem.

Szeibertnek csak a zöld út marad?

Az MTK-VM játékos, huzamosabb ideje a Vasassal alapozott, most pedig már a ferencvárosiak társaságában végzi edzéseit Szeibert György, aki nem titkolja: a zöld-fehérekhez tart.

— Megegyeztek-e már a játékosokkal? — kérdezte Magyar Zoltántól, a ferencvárosiak technikai vezetőjétől az MTI munkatársa.

— Elviekben már igen — hangzott a válasz. — A középpályás még körülbelül kéthetes gondolkodási időt kért. Nyíltan elmondta, legalább két-három külföldi csapattal áll tárgyalásban. Hasonló ösztönzéssel bevallotta, ő inkább külföldön óhajtaná futballozni. Ha a terve nem sikerül, akkor lesz a miénk.

Mennyiért?

— Az MTK-VM másfél milliót kér érte. Ezt mi túlzásnak tartjuk. Még ezen a héten leülünk a kék-fehérek illetékeivel tárgyalni arról, hajlandók-e lejjebb vinni a vételárát.

Lazaroni nyitott szemmel járta az európai pályákat egy hónappal ezelőtt, továbbá némiképp továbbfejlesztette az argentinoknak azt a játéktípusát, amellyel 1986-ban Mexikóban világbajnoki aranyérmet szereztek.

A ferencvárosiak csütörtökön Belgiumba utaznak. Antwerpenben lépnek pályára egy olyan négyes tornán, amelyen három belga együttes is indul. A Royal Antwerpen, a Beerschot és a Germinal legénysége játszik a tornán. Péntek és szombat a két mérkőzésnap. Hogy ki kivel néz farkasszemet, az a helyszínen megejtendő sorsoláson derül ki.

A nyári erőgyűjtés ezúttal sem a legszerencsésebben sikerült eddig Kincses Sándor számára, aki újra megsérült. Rajta kívül Limperger és Nagy Zs. is egészségügyi panaszokkal küszködik.

A belgiumi túra egyébként igencsak sokat ígér Pintér Attila számára, hiszen nem is olyan régen a Royal Antwerpen jelentkezett érte. Ha most a helyszínen megfelelő formáról tesz tanúbizonyságot, akkor nem elképzelhetetlen, hogy hamarosan Belgiumban folytatja.

1989. július 19.

D Á T U M

5

Milan Kundera:

BÚCSÚKERINGŐ

— Nem én adtam!
— Akkor ne állítsa, hogy maga ölte meg.
— Mindig azt mondogatta nekem, hogy öngyilkos lesz — mondta Frantisek.
— Miért mondta, hogy öngyilkos lesz?
— Azt mondta, hogy öngyilkos lesz, ha állandóan zaklatom.
— Azt mondta, hogy nem akar gyereket. Hogy inkább öngyilkos lesz, mint hogy gyereke legyen.
— Skréta doktor lépett be a helyiségbe. Barátságosan üdvözölte a felügyelőt, aztán odalépett a halotthoz. Felhúzta a szemhéját és megnézte a kötőhártya színét.
— Főorvos úr, Ön volt a főnöke ennek a nővérnek? — kérdezte a felügyelő.
— Igen.
— Gondolja, hogy valami olyan mérget vett be, amelyhez itt, a munkája során könnyen hozzáférhetett?
— Skréta részletesen elmondta magának, hogyan halt meg Ruzena. Aztán azt mondta:
— Minden nem olyan szerre vall, melyet a mi rendelőkben be lehet szerezni. Valamiféle alkaloid lehetett. Hogy milyen, azt majd a boncolás mutatja meg.
— Hogyan juthatott hozzá?
— Az alkaloid növényi eredetű mérge. Hogy hogyan jutott hozzá, azt nehéz megmondani.
— Eddig minden igen rejtélyes — mondta a felügyelő. — A gyilkosság motívuma is. Itt ez a fiatal ember azt vallotta, hogy a lány tőle várt gyereket, de el akarta vetetni.
— Mert ő rákényszerítette! — kiabálta Frantisek.
— Ki? — kérdezte a felügyelő.
— Az a trombitás! El akarta tőlem venni, és arra kényszerítette, hogy kapartassa ki az én gyereket! Követtem őket! Együtt voltak a bizottság előtt!
— Ezt igazolhatom — mondta Skréta doktor. — Ma valóban ennek a lánynak az abortusz kérelmét tárgyaltuk.
— És a trombitás vele volt? — kérdezte a felügyelő.
— Igen — mondta Skréta. — A nővér őt nevezte meg a gyermek apjaként.
— Ez hazugság volt! Ez az én gyereke! —
— Ebben senki sem kételkedik — mondta Skréta doktor. — Csak hogy Ruzena nővérnek olyan apát kellett bejelentenie, aki nő, hogy a bizottság beleegyezzen a megszakításba.
— Maga tehát egész idő alatt tudta, hogy az egész egy mocsokos hazugság! — kiabált Frantisek Skréta doktorra.
— A törvény szerint az a döntő, amit a nő állít. Ha Ruzena nővér azt állította nekünk, hogy Klíma úról terhes, és Klíma úr nem

tiltakozott, közülünk tehát senkinek sem volt joga hozzá, hogy kétségbevonja a nővér állítását.

— De Ön nem hitte el, hogy Klíma úr az apa? — kérdezte a felügyelő.

— Nem.

— És mi vezette Önt erre a véleményre?

— Klíma úr a mi fürdővárosunkban mindent összeszámítva kétszer járt, igen rövid időre. Nagyon csekély a valószínűsége, hogy közöttük és Ruzena nővér között intim érintkezésre került volna sor. A mi fürdőnk túlságosan kicsi ahhoz, semhogy az ilyen hír sokáig titokban maradhatna. Minden valószínűség szerint Klíma úr csak azért vállalta a nővér kérésére, hogy ő szerepel a gyermek apjaként, hogy megtevéssék a bizottságot, és az engedélyezze a küretet. Ez az úr itt ugyanis nyilván nem egyezett volna bele.

De Frantisek már nem hallotta, mit beszél Skréta. Minden más kihullott az agyából, csak Ruzena szavait hallotta: „Meglátod, egyszer még az öngyilkosságba kergetsz”. Meg volt győződve róla, hogy ő okozta a halálát, de nem értette, miért, és semmit sem tudott megmagyarázni. Úgy állt itt, mint az őseber, szemtől szembe a csodával, állt, mint valaki, akit megbénít egy érthetetlen rejtély, és hirtelen megsüketült és megvakult, mert érzékei képtelenek voltak felfogni a felfoghatatlant, mely részakadt. (Te szegény Frantisek, úgy mész majd át az egész életeden, hogy semmit sem fogsz érteni belőle, és csak azt fogod tudni, hogy a te nagy szerelmed megölt egy nőt, akit szerettél, úgy jársz-kelsz majd, mint akinek homlokán ott a kárhózat titkos bélyege, mint a leprás, aki a szeretett emberekre elképzelhetetlen csapást hoz, úgy jársz majd az életben, mint egy mit sem sejtő Káin, mint a katasztrófa hírnöke.)

Sápadt volt, úgy állt ott, mint egy sóbálvány, és egyáltalán nem látta, hogy a helyiségbe egy másik izgatott férfi lép be. A férfi odalépett a halotthoz, sokáig nézte, aztán megsimogatta a haját.

Skréta doktor odasúgta neki:

— Öngyilkosság. Méreg.

Az újonnan érkezett felkapta a fejét.

— Öngyilkosság?! Egész szívemmel és lelkeimmel bizonyos vagyok benne, hogy ez a nő nem önként lépett ki az életből. És ha méreg okozta a halálát, akkor itt gyilkosság történt.

A felügyelő meglepődve nézett a férfira. Bartleff volt az, a szemé szikrázott a haragtól.

18.

Jakub elfordította a slusszkulcsot és a kocsija elindult. Elhagyta a fürdővároska utolsó villáit és tágas síkságon találta magát. Tudta, hogy az út a határig vagy négy órát tart majd, és nem akart sietni. A tudat, hogy utoljára jár erre, ezt az országot, ezt a tájat értékes és különlegessé tette. Minden pillanatban úgy találta, hogy nem ismeri, hogy más, mint amilyennek hitte, és kár, hogy nem maradhat itt tovább.

És ugyanakkor arra is ráébredt magában, hogy hiába halasztaná el az utazást egy nappal vagy akár egy évvel, az sem változtatna semmin. Az országot akkor sem ismerte meg közelebbről, mint

amennyire most ismeri. Bele kell nyugodnia abba, hogy elhagyja anélkül, hogy ismerné, anélkül, hogy varázsát, bájait kiaknázza volna, úgy hagyja el, mint egy adós, kifizetetlen számlákkal, de úgy is, mint egy hitelező, aki nem hajtotta be, ami jár neki.

Aztán megint a lány jutott eszébe, akinek fiktív mérget adott, és úgy találta, hogy gyilkos pályafutása volt karrierje közül a legrövidebb. Vagy tizenöt óráig voltam gyilkos, mosolyodott el.

De aztán ellentmondott magának: nem igaz, hogy csak ilyen rövid ideig volt gyilkos. Az volt és az marad haláláig. Mert nem az a fontos, hogy a világoskék tableta valóban mérge volt-e vagy sem, hanem az, hogy erről ő meg volt győződve és mégis odaadta az ismeretlen nőnek, és nem tett semmit, hogy megmentse.

És mindezek annak az embernek az egykedvűségével töprengtet, aki úgy hiszi, hogy tettei pusztá kísérletek, és a való világban semmiféle következménnyel nem járnak.

Különös gyilkosság volt az övé. Indíték nélküli gyilkosság. A gyilkos számára nem járt semmiféle haszonnal. Akkor mi értelme volt egyáltalán? Az értelme nyilván csak az volt, hogy megtudhassa: gyilkos.

A gyilkosság, mint kísérlet, mint az önmegismerés aktsusa, ezt már ismerjük: ez Raszkolnyikov. Ő azért gyilkolt, hogy válaszoljon tudjon arra a kérdésre, van-e joga az embernek megölni egy kevésbé értékes embert, és elég erős-e hozzá, hogy elviselje a következményeket. Ezzel a gyilkossággal önmagára kérdezett.

Igen, van itt valami, ami Raszkolnyikovhoz viszi őt közel: a gyilkosság céltalansága, elméleti jellege. De vannak különbségek is: Raszkolnyikov azt kérdezte: a kiemelkedően tehetséges embernek van-e joga saját érdekeiért feláldozni a kevésbé értékes életet. De amikor Jakub átadta a lánynak az üveget, semmi ilyen nem járt az eszébe. Jakubnak nem az volt a fontos, hogy megvizsgálja a kérdést, van-e joga az embernek feláldozni valaki életét. Ellenkezőleg, Jakub meg volt győződve arról, hogy az embernek semmi ilyenre nincs joga, sőt mindig is megrémítette, milyen könnyen tulajdonítják egyes férfiak és nők maguknak ezt a jogot. Jakub olyan világban élt, ahol az emberéleteket feláldozták kétségesen absztrakt gondolatokért.

Jakub ismerte ezeknek az arcát, akik úgy érzik, joguk van másokat feláldozni: nem elvetemült arcok voltak ezek, hanem éreynesek, az igaz ügy iránti lelkesedéstől lángoltak, vagy joviális barátságosságtól fényltek: arcok, amelyek harcias ártatlanságot tükröztek. Aztán voltak másfajta arcok is. Kenetteljesen gyávák, akik mentségeket mormoltak, de azért buzgón végrehajjták embertársaikon az ítéletet, amelyről jól tudják, hogy kegyetlen és igazságtalan. Jakub jól ismerte ezeket az arcokat és gyűlölte őket. Jakub ezenkívül azt is tudta, hogy titokban minden ember kívánja valakinek a halálát, és a gyilkosságtól két dolog tartja vissza: a büntetéstől való félelem és az ölés fizikai nehézségei. Jakub tudta, hogy ha minden embernek megadnánk a titkos és távolból történő gyilkolás lehetőségét, az emberiség néhány perc alatt kihalna. Ezért Raszkolnyikov kísérletét teljesen fölöslegesnek tartotta.

folytatjuk

nevű kedves olvasóinkat

Az Emilia a magyar Emil név latin eredetűnek női párja. (Az Emil latin származtatása szerinti jelentése: versengő, vetélkedő.)

Védőszentjei:

Emilia Wilhelmina (de Rodat), aki a szegény gyermekek nevelésére és a betegek ápolására egy, a Szent Családról elnevezett testvérületet alapított Dél-Franciaországban. Hősies kitartással vezette az intézményt 1852-ben bekövetkezett haláláig.

Bicchieri Boldog Aemilia, misztikus kegyelmekkel megáldott domonkos apáca és rendfőnöknő az itáliai Vercelliben, 1314-ben halt meg.

Emiliász

(Kiseposz)

Mily boldogság, ha Emily Csipőjének, Fenekének Színvonalát Ritmikusan emeli.

Agyarmentő muzsika

Csellóval az ormányosokért

Az afrikai elefántok megmaradását kívánja segíteni Msztyiszlav Rosztropovics csellóművész. A washingtoni szimfonikusok igazgatója hétfőn bejelentette, szeptember 18-i koncertjének bevételét — várhatóan 400 ezer dollárt —, az elefántok túléléséért folytatott küzdelem céljaira ajánlja fel.

Az afrikai elefántok vadászata — elsősorban agyarakért

— az utóbbi tíz évben kevesebb mint felére csökkentette az 1.3 milliós elefánt-populációt.

Japán — a legnagyobb elefántcsont-importőr — bizonyos feltételekkel júniusban tiltotta be az ilyen irányú behozatalt, az Európai Közösségek és az Egyesült Államok pedig teljes tilalom alá vonta az elefántcsont bevitelét.

MTI

APRÓHIRDETÉS

Venni, eladni, cserélni akar? Keresse fel a Szekszárdi Szála Aruház II. emeletén működő ingatlanközvetítő irodát.

Szekszárdon 220 öf gyümölcsös betonút mellett, házépítésre is alkalmas közművesített területen eladó. 74/14-323 Szabó

Bonyhád Fáy lakótelep 2: I/1. másfélszobás lakás eladó. Érdeklődni hétfőtől péntekig 17 óra után.

Harcos (Béke u. 17.) családi ház, kedvező vételi lehetőség mellett, eladó. Érdeklődni 15 óra után. Harc, Siófoki u. 17.

JK-s kétéves Dacia TLX eladó. Érdeklődni: Szekszárd, Bródy u. 102. alatt. 17 óra után.

Másfélezer drogos adagja

Heroin a hálófülkében

92 kilogramm heroint foglalt le a szövetségi bűnüldözés a baden-württembergi Hockenheim közelében az autópálya egyik pihenőhelyén. A zsákmány piaci értéke 18 millió márka, s ez a második legnagyobb mennyiségű kábítószer, amit az NSZK-ban valaha is lefoglaltak. A rekord: 113 kilogramm és ez év januárjában csípték el a szakemberek Aachenben.

A mostani akcióra pénteken került sor, együttműködve a holland rendőrséggel. A hét elején közzétett bejelentés szerint török kábítószercsempészek szervezetéről van szó, a

banda három tagját — köztük egy kamionsofőrt és kísérőjét — szintén sikerült őrizetbe venni. A heroingt a tívégáruval megrakott teherautó hálófülkéjében dugták el.

A lefoglalt heroin első osztályú, s 1500 kábítószerrelvező egy éves „ellátására” lett volna elegendő. A Szövetségi Bűnüldözési Hivatal adatai szerint az NSZK-ban jelenleg 500 márkát is hajlandók fizetni egy gramm tiszta heroinért. Az országban az első felében 460-an haltak meg kábítószer túladagolás miatt, és a halálos áldozatok többsége a heroinfogyasztók köréből került ki.

Valuta árfolyamok

érvényben: 1989. július 24-ig

Pénznem	vételi árf. 100	eladási egys. Ft-ban
angol font	9472,21	10058,13
ausztrál dollár	4466,78	4743,08
belga frank	147,49	156,61
dán korona	795,11	844,29
finn márka	1372,09	1456,97
francia frank	910,01	966,29
görög drachma a/b	35,71	37,91
holland forint	2737,83	2907,19
ír font	8252,13	8762,57
japán yen (1000)	416,71	442,49
kanadai dollár	4955,43	5261,95
kuvaiti dinár	19888,46	21118,68
norvég korona	843,00	895,14
NSZK márka	3086,95	3277,89
olasz lira (1000)	42,58	45,22
osztrák schilling	438,60	465,74
portugál escudo	36,88	39,16
spanyol peseta	49,21	52,25
svájci frank	3572,35	3793,31
svéd korona	905,96	962,00
usa dollár	5906,87	6272,25
ecu (közös piac)	6386,50	6781,54
jugoszláv dinár		
csekk (10 000)/b,	32,01	—

Balatoni moziműsor

szerda

Siófok:
Május 1.: Conan, a barbár (Videokivétel 17.30, 19.30), Kertmozi: Szörnyecskek (21);
Balatonboglár:
Magányos zsaru (20, 22);
Balatonlelle:
Fedett kertmozi: Rémuult rohanás (21, 23);
Balatonföldvár:
Fedett kertmozi: A kém, aki szeretett engem (20.30, 22.30);
Balatonfenyves:
Fedett kertmozi: Vérbeli hajsza (21, 23);
Balatonmária
Négybalkezes (19.30, 21.30);
Balatonszárszó:
Fedett kertmozi: Zsoldoskatona (21, 23);
Balatonszemes:
Fedett kertmozi: Az ördög jobb és bal keze (21, 23);
Fonyód:
Kertmozi: Kemény fickók (21), A rémület éjszaka (23);
Zamárdi:
Fedett kertmozi: Kalózkod (21), Figyelem (23)

A Nap kél: 4.06 órákor
nyugszik: 19.35 órákor

A Hold kél: 20.17 órákor
nyugszik: 4.29 órákor

Régen mondták

Én minden vagyok, a többi semmi: íme, ez a zsarnokság, az arisztokrácia és hívei. Én te vagyok, te én vagy: íme ez a népi rendszer és hívei. Ezek után tessék válasszatok!

(Chamfort)

Az igazságszolgáltatás az igazságtalanságok szentesítése.

(France)

Nyári konyha

Sárga- és őszibarack

Sárga- vagy őszibarack napon érlelve: Egy kéltiteres üveghez kb. 2—2,5 kg barack kell, 0,5 kg cukor, 5 cl rum és egy késhegynyi benzoensavas nátrium.

A teljesen hibátlan, félig érett barackot meghámozzuk, magját kivesszük, a barackra citromlevet csöpögtetünk, és üvegbe rakjuk 1—1 sor cukorral rétegezve. A benzoensavas nátriumot feloldjuk a rumban, a barackra öntjük, leköjtjük, és az üveget napra tesszük addig, amíg a cukor fel nem olvad. A legfelső sor megbarnul, de a gyümölcsnek megmarad az eredeti íze, zamata.

Őszibarack egészben: Ehhez legjobb a duránszki — nem magvaváló — barack. A barackot meghámozzuk, és azonnal citromos vízbe tesszük, hogy meg ne barnuljon. Ha az összes gyümölcsöt meghámoztuk, üvegekbe rakjuk, majd cukorszirupot öntünk rá és másnapig állni hagyjuk. (szirup 1 kg gyümölcsre 60 dkg cukrot 2 dl vizet számítunk.) Másnap a szirupot újraforraljuk és a gyümölcsre öntjük, az üvegeket leköjtjük és hűvös helyre rakjuk.

Őszibarack alkoholban: Széles szájú üveg alájára szórunk egy ujjnyi cukrot. Erre rakjuk soronként, a hámozott, citromos vízbe rakott, majd lecsurgatott fél őszibarackokat, cukrot hintünk rá, majd így rétegezzük amíg az üveg megtelik. A felső réteg cukor legyen. Minden réteget öntözzünk meg 1—2 evőkanál 96 fokos tiszta alkohollal, és az üveget lekötte tegyük kamrába. Az ilyen módon való eltevéshez a kissé érettebb, leveles barackot is felhasználhatjuk, az alkoholtól úgyis megkeményszik.

Pikáns őszibaracksaláta Hozzávalók: 4 őszibarack, 1 evőkanál citromlé, só 4 dkg ementáli sajt, 4 dkg sonka, 1 evőkanál majonéz, 1 evőkanál tejszín, 1 kávéskanál tormasajt, 1 mokkáskanál cukor, 2 evőkanál konyak.

Az őszibarackot néhány másodpercre forrásban levő vízbe dobjuk, meghámozzuk, félbevágjuk, magjukat eltávolítjuk. Megöntözzük a konyak, citromlé, egy csipet só keverékével, és egy félóra hosszat állni hagyjuk. Közben elkészítjük a töltelékét. Csikokra vágjuk a sonkát, a sajtot, beletöltjük a barackba és összeborítunk egy-egy fél barackot. Fóliába csomagoljuk, és 20 percig sütjük. Ha megsült mély tányérra tesszük, kibontjuk a fóliát, és megöntözzük a majonézzal, a tejszínnel, a tormasajttal és a cukor keverékével. Melegen fogyasztjuk.

Rádió, televízió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Eco-mix. 9.00—11.00: Napközben. 11.00: Társalgó. 12.45: Törvénykönyv. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.10: A magyar nyelv századai. 14.25: Operaságok. 15.00: Zengjen a muzsika. 15.30: Bach-művek részvételtől eladásaiban. 16.10: Szívesen hallgattuk. 17.00: Beszélgetés a Szálasi-perről. 17.30: Beszélgetés a zenéről. 17.57: Balogh Ernő: Tündérművek — könyvszemle. 19.15: Az Ifjúsági Rádió bemutatója. 19.53: Magyar zeneművészek a nagyvilágban. 21.00: Régi nóták, híres nóták. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.30: Íróvá avatnak — Lakatos István indulása. 23.00: Operaest.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Kölyökrádió. 8.47: Okos Marci és az oroszlán. 9.05: Idősebbek hullámhossza. 9.47: Rivaldafényben. 11.05: Világújság. 11.10: Térkép és útravaló. 11.30: Balatonrádió. 12.10: Újdonságainkból. 13.05: Az aranyember. 13.40: Az én dinnyeföldem. Móra Ferenc elbeszélése. 14.00: Nagy nevettek — régi szilveszteri műsorokból. 15.05: A Pihenődő kívánságműsora. 17.05—21.00: Nyáridő. Benne: 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regisztr. 19.05: Garázs. 19.30: Albumajánlat. 20.30: Esti kitekintés. 21.05: Indul a bakterház. 21.32: Tip-top parádé. 22.00: Közkívánatra! 23.15: A dzsessz története.

BARTÓK RÁDIÓ

9.08: Sebestény János és Elekes Zsuzsa négykezes orgonahangversenye a Zeneakadémia nagyertermében. 10.45: Századunk zenéjéből. 11.35: Teresa Berganza operaáriákat énekel. 12.06: Vivaldi: Hat hegedűverseny Op. 6. 13.05: A heavy metal kedvelőinek. 14.00: A Pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem vegyes kara énekel. 14.25: Zenei Tükör. 15.00: Nagyon sok

embert halálra ítélt. Dokumentum-műsor. 15.50: Ferencsik János vezényli a Magyar Állami Hangversenyzenekart. 16.18: A puritánok — Részletek Bellini operájából. 17.15: Országok, tájak népzeneje — Nicaragua. 17.38: Zenekari muzsika. 18.30: A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora. 19.05: Fiala művészek rádiós bemutatkozása. 20.10: Barokk zene. 21.00: Kompakt-lemezeinkből. 22.00: Napjaink zenéje.

TV1

9.00: Képzőművészet. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10—10.50: Szünidei matiné. 10.50: Stúdió '89. 11.35: Képzőművészet. 17.10: Hírek. 17.15: Déli videóújság. 17.25: A Szegedi Körzeti Stúdió műsora. 17.30: Betűreklám. 17.35: Sorstársak. 17.55: Alpok-Adria magazin. Öt ország tartományi és körzeti stúdióinak közös műsora a pécsi körzeti stúdióból. 18.15: Nonstop Non-szensz. Didi, mint rendőr. NSZK film. 19.00: Műsorajánlat. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.25: Közlemények. Műsorajánlat. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.10: Muzsikál a mozi. Szórakoztató összeállítás. 20.55: Reklám. 21.00: Szilágyi István: Románok. Tévéfilm. 22.05: Új világ. 22.50: Híradó 3.

TV2

17.25: Képzőművészet. 17.35: TV2. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.46: BUMM!!! 19.00: A flotta kedvence. Szovjet ifjúsági film. 20.10: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 22.05: Küklöpsz. Jugoszláv tévéfilmsorozat. Kb. 23.05: TV2. Napzárta.

SKY CHANNEL

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. Filmsorozat. 11.30: Skykrónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00:

Egy másik világ. Amerikai filmsorozat. 13.55: Landscape Channel. 14.50: Változó világ. Filmsorozat. 15.45: Szeretni. Filmsorozat. 16.15: The Lucy Show. Vigjátéksorozat. 16.45: Fürtöcske. Rajzfilmsorozat. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport. 1.30: Landscape Channel.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.10: Időjárás. 7.15: Üzleti hírek. 7.45: Hírek. 7.55: Időjárás. 8.00: Egyveleg. 15.30: The Global Chart Show. 16.30: Forró drót. 18.30: Transmission. 19.30: Lenny Henry. 20.00: Mormon szerékaraván. Amerikai westernfilm. 21.30: Euromagazin. 21.50: Világhíradó. 22.00: Burke törvénye. Bűnügyi filmsorozat. 22.55: Barnaby Jones. Bűnügyi filmsorozat. 0.00: Hírek, időjárás. Egyveleg.

TV5

16.05: A nagy sakktabla. 18.05: Hírek, időjárás. 18.10: Pihenődő. 18.30: Álomváltók. 19.00: Számok és betűk. 19.30: A világ állatai. 20.00: Forradalmárok nélküli forradalom. Történelmi dokumentumfilm. 21.00: Jazz In. 21.25: Visszhang. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás. 22.35: Frankofon játékok. 22.50: Történelem és festészet. 23.45: Személyiség. 0.45: Csillagó papíros. 1.00: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggel a SAT1-gyel! 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Műsorelőzetes. 9.10: Lassie. 9.35: Kimba, a fehér oroszlán. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Közkórház. 10.50: Ötletek természetbarátoknak. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Napoleon és Joséphine. Amerikai filmsorozat. 13.00: Tévétöltés. 14.00: Horoszkóp, műsorelőzetes. 14.05: Niklaas, a flandriai fiú. Japán rajzfilmsorozat. 14.30: Catweazle. An-

gol ifjúsági sorozat. 14.55: Az aranylövés. 15.05: Közkórház. 15.50: Egészségvédő ötletek. 16.00: Pat és Patachon. Dán vigjátéksorozat. 16.25: Az aranylövés. 16.35: Bonanza. Westernsorozat. 17.25: Piaci ötletek. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Automan. Amerikai kalandfilmsorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Carson és Carson. Ausztrál családssorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Spenser. Amerikai bűnügyi sorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Gyilkosok utcája. Francia bűnügyi film. 23.20: Hírek, sport, időjárás. 23.30: Vigyázat, nagyfeszültség! Amerikai bűnügyi sorozat. 0.35: Davis Kupa. 1.35: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Dráma gyermekeknek. 9.00: Nyári program. 14.00: Komolyzenei műsor. 15.30: Hírek. 15.40: Rádás program. Éjszakai műsor ism. 16.30: Magyar híradó. 17.45: Hírek. 17.55: Tv-naptár. 18.15: Számok és betűk. 18.25: Dokumentumműsor. 19.10: Időjárás. 19.13: Hírek külföldi turistáknak. 19.18: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló I. 19.53: A mai sport. 22.00: Játékfilm. 22.35: Tv-napló II. 22.55: Rádás program. Éjszakai műsor. Hírek külföldi turistáknak. 0.55: Hírek! 1.00: A csütörtöki műsor ismertetése.

2. műsor: 19.30: Tv-napló. 20.00: Zenei est. 21.30: Hírek. 21.40: Tudományos fórum. 23.10: A csütörtöki műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

Hirdessen a DÁTUMban!

Négy megyében és Budapesten olvashatják
adás-vételi, családi és más jellegű apróhirdetéseit.

Magánszemélyek, kisvállalkozók, szervezetek, vállalatok részére

nagyon előnyös a DÁTUM, mert három napon belül
megjelentetjük hirdetéseiket, melyeket a Magyar Hirdető
Tolna, Somogy, Baranya és Fejér megyei kirendeltségein,
vagy Budapesten adhatnak fel.

*Első a DÁTUM, kettőn áll a vásár, három az átfutási nap,
négy a megye, ahol terjesztjük hirdetéseiket. Plusz Budapest!*

Kivételes különlegességek,

kivételes engedmények

a Skálából

már most olcsóbban!

Ajánlataink:

Karton:

86,50 forint helyett 61 forintért,

és 101 helyett 71 forintért

Import szövet:

94,50 forint helyett 67 forintért

Függöny, kísérfüggöny, valamint

műszörme darabok leértékelt áron.

Július 18-tól, amíg a készlet tart.

1989. július 19.

D Á T U M

7

A KONZUM ÁRUHÁZ

KEDVEZŐ AJÁNLATAI:

Konfekció vásár — reklámáron, amíg a készlet tart!

Bakfis vászon aljak több színben és fazonban	csak 200 Ft-ért,
Bakfis szövet aljak	csak 400 Ft-ért,
Bakfis import fekete ruha	csak 880 Ft-ért,
Bakfis dzseki fehér és fekete színben	csak 550 Ft-ért,
Bakfis vászon blézer	csak 260 Ft-ért,
Bakfis kötényes ruha	csak 400 Ft-ért,
Bakfis, sárga mintás jersey 2 részes ruha	csak 400 Ft-ért,
Női, barna mintás 2 részes jersey ruha	csak 280 Ft-ért,
Női mintás vászon 2 részes ruha	csak 580 Ft-ért,
Kamasz fehérített, vászon farmer dzseki	csak 1200 Ft-ért,
Férfi import divat dzseki fehér—fekete—kék színben	csak 1150 Ft-ért,
Kamasz ballon vászon pantalló (170—46-os méretben)	csak 220 Ft-ért,
Gyermek szövet pantalló (122—152-es méretig)	csak 200 Ft-ért.

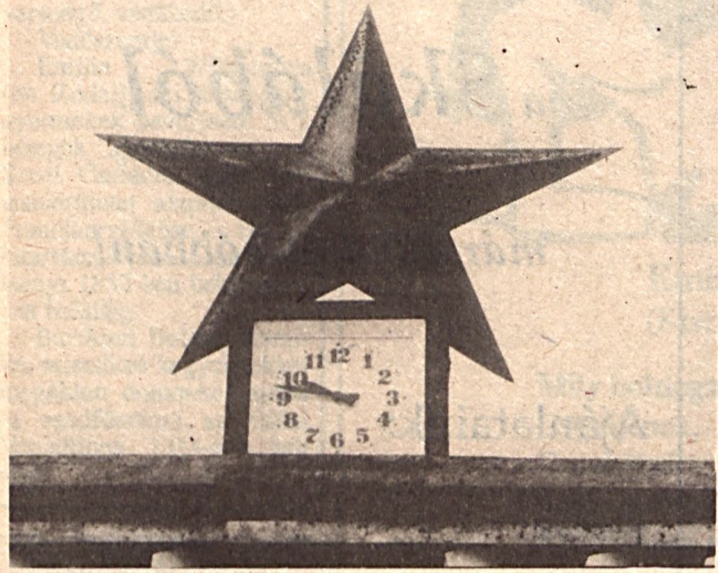
Rikkancsok kerestetnek!

*A Dátum szerkesztősége
felvételre keres rikkancsokat.*

*Kereseti lehetőség:
minden eladott 100 db Dátum után 180 forint.*

*Terjesztési terület
Tolna, Baranya, Somogy,
Fejér és Zala megye,
valamint Baja és Budapest városa.*

*Elsősorban diákok jelentkezését várjuk,
személyesen, vagy névvel,
címmel ellátott levélben.*

Meddig ketyeg még az óra

fotó: —ka—

Népművelő tanfolyam

Kétéves középfokú népművelő szervező-ügyintéző tanfolyamot hirdet az Országos Közművelődési Központ Módszertani Intézete. Az októberben induló oktatásban elsősorban a művelődési intézmé-

nyekben, képesítés nélkül — középfokú végzettséggel — dolgozók vehetnek részt. Az önéletrajzzal kiegészített jelentkezéseket augusztus 15-ig lehet eljuttatni az intézet címére.

Felhők, szél, napsütés várható

Északnyugat felől átmenetileg erősen megnövekszik a felhőzet, elszórtan várható záporosó. Később felhőátvonulások lesznek, számottevő eső nélkül. Egyre többfelé megélnék a délnyugati szél, amely később

északnyugatra fordul, tovább erősödik, helyenként viharos lesz. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában 11, 16, a legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 19, 24 fok között várható.

Mérei Emil képviselő nem mond le

Lejtaknán

Mérei Emil komlói országgyűlési képviselő, a Mecseki Szénbányák nyugalmazott vezérigazgatója közölte: nem hajlandó lemondani a képviselői mandátumáról. A bányászvárosban ugyanis megkezdődött a visszahívását szorgalmazó aláírásgyűjtés. Az indítvány szerint visszaélések történtek az 1985-ös választás előtt és alatt, továbbá gazdaságvezetői és emberi mulasztásai miatt elvesztette választói bizalmát a 62 éves bányamérnök. Az akciót elindító komlóiak kinyilvánították, hogy nem a képviselő lemondását, hanem visszahívását akarják elérni.

A baranyai képviselő személye körül valóságos sajtóháború bontakozott ki a megyében: nyílt levél és nyilatkozat, hírsztelés és cáfolat, jegyzőkönyvi részlet és interjú, vád és ellenvád követi egymást a lapok hasábjain. Az eseménysorozatot furcsa módon éppen egy olyan írás indította el, amely barátságos hangon méltatta Mérei Emil vállalatvezetői

és képviselői tevékenységét. A Dunántúli Napló Panoráma című magazinjában megjelent interjú — a jelek szerint — csak olaj volt a lappangó komlói indulatokra. Válasszóképpen a képviselő visszahívását sürgető nyílt levél jelent meg a Mecseki Bányász című üzemi lapban.

A vitába bekapcsolódott a Komlói Újság című városi lap és a „Helyzet” című pécsi hetilap is, bő teret adva a véleményeknek pro és kontra. A képviselő visszahívását kezdeményező hosszú „bűnlajstromot” tettek közzé Mérei Emil vállalati ügyeiről és közéleti szerepléséről. Mindezekre válaszolva a megtámadott honatyá most négyszáz szavas nyilatkozatot juttatott el a „Helyzet” szerkesztőségéhez, s abban megerősíti, hogy nem mond le a képviselői mandátumáról, mert tiszta a lelkiismerete. Amit tett, mindig abban a meggyőződésben tette, hogy a mecseki szénbányák és Komló érdekeit szolgálja.

Jótekonysági hangverseny

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt Tolna Megyei Szervezete, az SZMT Központi Könyvtára, a HOLLÓ együttes és Gász István közreműködésével 1989. július 19-én (tehát ma este) 19 órakor rendezi azt a HUMANITÁRIUS KONCERTET, melynek bevételét a rendezők és közreműködők a római katolikus egyház szellemi fogyatékos gyermekeit támogató alapítványa javára ajánlot-

tak fel. A rendezvényre hivatalosan megállapított belépődíj nincs, az adományok önkéntesek és tetszőleges mértékűek. A rendezők és közreműködők akciójukkal a társadalmi szolidaritás mellett kötelezik el magukat, és tisztelettel várják a rokongondolkodású érdeklődőket. A rendezvény helyszíne: Szoc. Dem. Klub (Szekszárd, Beloiannisz u. 7. SZMT Székház).

Holnapi számunkból megtudhatják,

hogyan függ össze a valuta és az állampolgári jog gyakorlása

Börtönbárkák

Fejedelmi fegyencfregatt

A New York-i hatóságok tengeren ringatózó börtönbárkakkal kívánják enyhíteni a metropolis fogházaiban uralkodó zsúfoltságon — a rabok és a börtönőrök általános megalégedésére.

— Gyönyörű hely — áradozik a Bibby Resolution nevet viselő börtönhajó egyik új „lakója”. — A párnák puhelykőnyűek, a szappantartó ezüstszínű, és szép bútortartó van. A hajó teljesen légkondicionált, szolgál rajta fodrász és orvos, könyvtár van és tomatere. Bár a folyosók szűkek, s a menyezeti alacsony, valamennyi cellában van zuhanyzó, mosdó és mellékhelyiség. A 400 ágyas, száz méter hosszú hajó ablakait vasrácsok vé-

dik, a cellák övezetét vasajtó zárja el és a kikötő területét is kerítés övezi, a rabok mégis úgy érzik, luxus-körülmények közé csöppentek.

A városi vezetőket persze elsősorban nem a foglyok kényelme vezérelte, sokkal fontosabb szempont az, hogy egyszerűen nem tudják hová tenni a bűnözőket, akiknek száma a nyolcvanas évek kezdete óta — főként a kábítószer-élvezők és kereskedők elleni hadjárat beindítása miatt — megháromszorozódott, s mára elérte a 19 ezret.

A New York-i siker láttán remény van a börtönbárkák világméretű elterjesztésére.

A júliusi Telelottó nyerőszámai:

7, 19, 24, 38, 57

EGY ELNÖK PORTRÉJÁRA

Vannak pillanatok, amikor az ember egyszer csak fölpatan a fotelból és tollat ragad, mert úgy érzi, muszáj leírnia gondolatait, különben nem múlik el az a feszítő érzés belül. Nos, pontosan ez történt velem, amikor sokadszor megláttam a tévé képernyőjén a FOTEX reklámját, amely az amerikai elnök látogatása alkalmából nyomott érmét kínálja — korlátozott számban — vételre.

Nem vagyok numizmata, nem tudom, mikor milyen alkalomból szoktak érmét megjelentetni, de azt hiszem, az világos mindenki előtt, hogy egyértelműen jó bussinest, (magyarosan bizniszt) lát a kiadásban az amerikai — magyar vegyesváltalat. Azt sem tudom, hogy egyáltalán Bush elnök tud-e a dolgról, így azt sem tudom, hogy mit szólna hozzá. Talán helyeselné, amin egyáltalán

nem csodálkoznék. Amerikában ez természetes lehet. Abban viszont biztos vagyok, hogy Magyarországon nem az.

Ha jól emlékszem, utoljára ilyen reklámja a Fáy András emlékére kiadott százforintosnak volt. Ezen nem botránkoztam meg senki, hiszen Fáy András magyar volta és — mai szóhasználattal élve — „reformer” tettének, tudniillik az Országos Takarékpénztár létrehozásának illetően elismerése nyilvánvaló és időszerű volt. Mr. Bush arcképének „utára dobása” viszont számomra az üzleti jellegén kívül egyértelmű behódoló gesztusnak tűnt. Eszembe jut Susanne Sontag író nő intelme, amely a 168 óra című lap hasábjain jelent meg, hogy vigyázzunk a magyar kultúrára, ne engedjük eladni értékeinket, és féltjük az amerikanizált üzleti szellemtől hagyományainkat! Mi, magyarok, hajlamosak vagyunk átesni a ló túlsó oldalára, szerettük az adaptálást a másolással fölcserélni. Lehet, nagy lelkesedésünkben meg sem látjuk azt, hogy valós kulturális értékeit semelyik nemzet sem árulja, piacósítja el. Vagy mégis lehet ennyire szegénynek lenni?!

—KESU—

A kar — hatalom!

Szem nem maradt szárazon a nagy temetésen. A Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjában kopottabb ruhás és ünneplős, átizzadt ingű és fekete zakós emberek nyújtogatták a nyakukat, hogy ne csak hallják, de lássák is a végző ceremóniát. A beszédek elhangzása után, miközben a korporsó leereszkedett a végtelen mélységbe, a katonazenekar a Szózatot fújta. Az Internacionálé körülbelül olyan gyorsan zúgott el, mint nem sokkal később a diplomáciai testület képviselőinek és más protokolláris meghívottak fekete gépkocsioszlopa. A többi meghívott még nagy kényelmesen el-sétált a kijárat irányában, mikor a csatárláncba kapcsolódott karhatalmi tenyerek szorítása hirtelen meglazult, és a tömeg nekilódult, hogy a nyirkos markokban kókadózó virágokat elhelyezze a síron. Ez a fejezet nem volt benne a forgatókönyvben. Így történt, hogy a kegyelet pillanatai váratlanul ácsaptak tolongásba, tiprásba. Árkon-bokron át lökdösődött a gyász nép. De haladt. Visszaforodni különben sem lett volna lehetséges. Túl sűrű volt ahhoz a sokadalom.

Hullott a virágos. De nem ám a frissen domborodó sírhalomra, hanem a kissé előbb araszoló fejére, kiknek keze úgy beszorult az összetapadó testek présébe, hogy a hervadó szirmokat kisöpörni sem bírta a hajból.

A nép erre erősítést kapott. Megérkeztek a katonák és munkásőrök, hogy rendet teremtsenek. Nem nézték, fiatal vagy öreg, benyomultak oda, ahol a legsűrűbb volt, és elkezdtek a kiszorítottat. Néhány percig valahogy még csak el lehetett viselni a nyomást, sőt a

kegyelet is önfegyelemre ösztönözte az embereket, de ahogy egyre szűkebbre szorult a kör, mind többen jaidultak fel, méltatlankodtak, vagy pont oda küldték a rendfenntartó erőket, ahová eszük ágában sem volt távozni. A nép, az istenadta nép, így értékelte, hogy ennyi keresnivalója van ott, ahol a nagyoké a tér. Akár élve, akár holtan.

...És a spontán, ószinte könnyek portól barnultán száradtak a kiábrándult arcokon.

Pál Zsuzsa

Sógortörténetek II.

Ki mit dug?

Egy régi, már azt, hittem elfeledett játék kezd újra tért hódítani. Még emlékezünk azokra a cseppet sem boldog időkre, amikor a magyar országhatáron való átkelést csomagokban való turkálással, teljes kipakolással, sőt nem egy esetben vetkőztetéssel fűszerezték s a vámosok.

Aztán az új útleveletörvény bevezetésével ez megszűnt, csak rossz emlékként beszélhetünk róla, mert aki kereskedelmi céllal, nagyobb értéket hozott, az ugyanis bejelentette, aki pedig csak saját céljaira vásárolt kisebb értékű dolgokat, az vihette nyugodtan. A rengeteg hivatalosan bejelentett áru elvette a vámos urak turkáló kedvét. Európai színvonalon, kulturáltan ment minden...

Ám jött a még újabb vámtörvény, és a magyar-osztrák határon újra divatba jött a turkálósdi. Félre ne értsük, nem az osztrák oldalon. Mióta ötezer a vámentesen behozható cikkek értékhatár, kevesebben utaznak sógorainkhoz, és a vámosoknak is van idejük „alaposan” megnézni az autókat. Így hát a másik oldalon — az utasok között — is divat a határ előtt néhány kilométerrel megállni, kárpitot bontani, rejtekhelyeket keresni és kialakítani az autóban. A társasjáték pedig az a nem kívánt izgalom, hogy ezeket a rejtekhelyeket a vámtiszt felfedezi-e.

Össz nép játék lett újra a dugócska. Csak tudnám, hogy ez ki-né jó?

—Téjé—

A Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. napilapja. Főszerkesztő Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Tötös Gábor. Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs) és Vig József (Toronto). Munkatársak: Bálint György, dr. Böröcz István, Gadó György, Kapfinger András, Gyórfy Árpád, Mátay Mónika, Mészáros Tamás, Tamási János, dr. Tóth Edit, Veress Éva, V. Horváth Mária, Wágner Dezső. Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. Felelős kiadó: Földi István ügyvezető igazgató. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Felelős vezető: dr. Károly István. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 16-277. Nyomja a Szekszárdi Nyomda Vállalat. Szekszárd, Széchenyi u. 46. Tel.: 11-422. Felelős vezető: Benizs Sándor igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadópostahivatalnál, a kézbesítőnél, a Posta hírlapüzleteiben és a hírlapkiadói és lapellátási irodáknál (HELIK). Budapest XIII., Lehel u. 10/A. 1900. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215—96162 pénzforgalmi jelzőszámmal. Előfizetési díj egy hónapra 115,— Ft, negyedévre 345,— Ft, fél évre 690,— Ft, egy évre 1.380,— Ft. Indexszám: III/PNL/31/TO/1989 ISSN szám: 0864—9170